

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА

Економічний факультет
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
НА ТЕМУ:
«Фінтех-інновації як фактор трансформації банківського сектору
України»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 072 «**ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ
ТА ФОНДОВИЙ РИНОК**»

Освітня програма **ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ
ТА ФОНДОВИЙ РИНОК**

Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр

Виконавець:

Савченко Дар'я Олександрівна,
студентка 2 курсу, гр. ЕФЗ-21

Науковий керівник:

Іващенко Марина Вікторівна,
к.е.н., доцент, доцент закладу
вищої освіти кафедри фінансів,
банківської справи та страхування

Кваліфікаційна робота магістра допущена до захисту
рішенням кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Протокол № _____ від «___» _____ 2025 р.

Зав. кафедри _____ підпис _____ проф. Ольга ГЛУЩЕНКО

Харків 2025

АНОТАЦІЯ

Савченко Д.О Фінтех-інновації як фактор трансформації банківського сектору України. - Рукопис.

Кваліфікаційна робота магістра.

Спеціальність 072 – "Фінанси, банківська справа і страхування"

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. - Харків, 2025.

Робота присвячена дослідженню ролі фінтех-інновацій у трансформації банківського сектору України. Проаналізовано становлення фінтеху, його класифікацію, вплив на традиційні банківські моделі та інтеграцію цифрових інструментів у фінансову систему. Узагальнено міжнародний досвід країн ЄС, США та Азії щодо впровадження відкритого банкінгу, API-рішень, моделей співпраці між банками та фінтех-компаніями.

Досліджено особливості розвитку фінтеху в Україні у 2020–2025 рр., зокрема цифровізацію послуг через платформу Diia, перехід на ISO 20022, створення системи миттєвих платежів IPS та поширення мобільного банкінгу. Виявлено основні бар'єри впровадження фінтеху: економічні, технологічні, регуляторні, клієнтські та кадрові. Проведено SWOT-аналіз фінтех-екосистеми України та окреслено перспективи інтеграції ESG-продуктів, інклюзивних сервісів і bank-as-a-service моделей.

У роботі сформовано стратегії для держави, банків та фінтех-компаній щодо розвитку цифрових фінансових послуг, підвищення фінансової грамотності населення, розвитку людського капіталу та забезпечення стійкої цифрової фінансової екосистеми.

Ключові слова: фінтех, цифровізація банків, відкритий банкінг, ISO 20022, Diia, IPS, ESG, фінансова інклюзія.

ANNOTATION

Savchenko D.O FinTech innovations as a driver of the transformation of the banking sector of Ukraine. - Manuscript.

Thesis of master's degree.

Specialty 072 - "Finance, Banking and Insurance"

Kharkiv National University named after V. N. Karazin. - Kharkiv, 2025.

The thesis investigates the role of fintech innovations in transforming the Ukrainian banking sector. It examines the evolution and classification of fintech, its impact on traditional banking models, and its integration into the financial system. International experience from the EU, USA and Asia is summarized, focusing on open banking, API-based models, and bank–fintech collaboration.

The research analyzes the development of fintech in Ukraine during 2020–2025, including the implementation of Diia services, adoption of ISO 20022, launch of the IPS system, and expansion of mobile banking. Key barriers to fintech integration were identified: economic, technological, regulatory, customer-related and HR challenges. A SWOT analysis of the Ukrainian fintech ecosystem was conducted, outlining the potential of ESG tools, inclusive services and bank-as-a-service models.

The study provides strategic recommendations for the state, banks and fintech companies to support digital finance, strengthen financial literacy, develop human capital and build a sustainable fintech ecosystem.

Keywords: fintech, banking digitalization, open banking, ISO 20022, Diia, IPS, ESG, financial inclusion.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНТЕХ-ІННОВАЦІЙ У БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ	7
1.1 Поняття та значення фінтех для сучасної фінансової сфери	7
1.2 Цифрові технології та сервіси фінтех у банківській діяльності	14
1.3 Міжнародний досвід розвитку фінтеху	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ФІНТЕХ-ІННОВАЦІЙ НА БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ	27
2.1 Стан сучасного рівня розвитку фінтех-індустрії	27
2.2 Використання фінтех-інновацій на прикладі провідних банків України	35
2.3 Вплив фінансових технологій на ефективність роботи банків	58
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ФІНТЕХ- ІННОВАЦІЙ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ	64
3.1 Перешкоди впровадження фінтех-рішень в банківському секторі	64
3.2 Стратегії та рекомендації щодо розвитку фінтеху в банківській сфері	70
ВИСНОВКИ	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	82

ВСТУП

Актуальність дослідження

Останні роки показали, наскільки швидко цифрові технології змінюють фінансовий світ. Те, що ще десять-п'ятнадцять років тому здавалось звичайним банківським сервісом, сьогодні перетворилося на цілу екосистему цифрових фінансів. Поява фінансових технологій (FinTech) стала одним із найважливіших чинників цієї трансформації. Нові рішення дозволяють банкам і фінансовим компаніям працювати швидше, точніше та ближче до клієнта. Вони спрощують розрахунки, роблять фінансові послуги доступнішими й допомагають підвищити рівень довіри до фінансової системи. Саме тому питання впливу фінтеху на банківську діяльність сьогодні є не просто актуальним - воно визначає напрямок подальшого розвитку всієї фінансової сфери.

В Україні ці процеси мають свої особливості. Банківський сектор зараз проходить складний, але необхідний етап цифрової трансформації, активно розвиваються мобільні додатки, онлайн-банкінг, електронні гарантії, штучний інтелект у системах управління ризиками, технології блокчейну. Проте, разом із розвитком з'являються й проблеми. Наприклад, недостатній рівень фінансової грамотності населення, питання кібербезпеки та нестача чіткої нормативно-правової бази. Саме це створює потребу в глибшому розумінні того, як фінтех впливає на стабільність і конкурентоспроможність українських банків.

У питанні взаємодії фінтеху з банківським сектором за останні роки з'явилося багато досліджень як зарубіжних, так і українських авторів. Серед іноземних науковців цю тему розглядали Б. Арнер, Дж. Барберіс, Р. Кауфман, Й. Шин, М. Шмітт, І. Лін, а також дослідники С. Інграм і Р. Тейгленд, які аналізували трансформацію банків під впливом технологій. Серед українських учених варто відзначити А. Жайворонок, О.

Барановського, Л. Дудинець, М. Дибун, С. Волосович, О. Кузнецова, С. Шевченко та А. Мазаракі, чий праці стосуються впливу фінтеху на розвиток національної фінансової системи.

Окрім наукових джерел, вагомий внесок у вивчення цієї теми зробили міжнародні аналітичні центри та консалтингові компанії — McKinsey & Company, Deloitte, PwC; міжнародні організації - World Bank та IMF. У своїх звітах вони розкривають практичні аспекти співпраці банків і фінтех-компаній, оцінюють рівень цифрової трансформації та інновацій у фінансовому секторі.

Мета і основні завдання кваліфікаційної роботи магістра

Мета даного дослідження є визначення ролі та впливу фінтех-інновації на трансформацію банківського сектору України та визначення стратегічних напрямків та розвитку фінтех-рішень у фінансову систему.

Для досягнення мети дослідження були визначені такі **завдання**:

- дослідити еволюцію та суть фінтех-інновацій та їх вплив на розвиток світової та української фінансових систем;
- визначити основні напрямки, технології та інструменти, що визначають фінтех;
- проаналізувати вплив фінтех-інновацій на трансформацію банківського сектору України;
- оцінити виклики та ризики, пов'язані з впровадженням фінансових технологій у банківській діяльності;
- визначити переваги та можливості впровадження фінтех-рішень в українську фінансову систему;
- розробити рекомендації щодо вдосконалення фінансових технологій та методів регулювання в банківському секторі України.

Предмет та об'єкт дослідження

Об'єкт дослідження — процес цифрової трансформації банківського сектору України внаслідок фінтех-інновацій.

Предмет дослідження – інструменти та механізми фінтеху, які безпосереднє впливають на модернізацію, конкурентоспроможність та стабільність банків України.

Методи наукового дослідження

Для вирішення поставлених задач та досягнення поставленої мети будуть використані наступні методи дослідження:

- Системний аналіз і синтез – вивчення взаємозв'язків між інноваціями у сфері фінтех та ключовими процесами трансформації у банківській сфері;

- Індукція та дедукція – узагальнення теоретичних аспектів та виведення закономірностей впливу фінтех;

- Порівняльний аналіз – визначення відмінностей між традиційними та цифровими банківськими моделями;

- SWOT – аналіз – дослідження сильних та слабких сторін, можливостей та загроз, пов'язаних з інтеграцією та розвитком фінтех в Україні.

Інформаційна база дослідження

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи є законодавчі та нормативно-правові акти України, які регулюють діяльність фінансових установ та розвиток фінансових технологій; монографії, наукові статті, аналітичні огляди вітчизняних та зарубіжних вчених, присвячені розвитку фінансових технологій, цифрової трансформації; офіційні статистичні матеріали Національного банку України, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України; аналітичні звіти міжнародних організацій (Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку); статті з міжнародних фінансових видань (Forbes, Financial Times, The Economist).

Наукова новизна результатів дослідження, що виносяться на захист

Наукова новизна роботи полягає у комплексному обґрунтуванні ролі фінтех-інновацій як ключового чинника трансформації банківського сектору України. Уперше систематизовано бар'єри впровадження фінтеху в українських умовах та запропоновано структуровану модель їх подолання. Розроблено концепцію національної фінтех-екосистеми, що базується на принципах ESG, партнерстві між банками, державою та фінтех-компаніями, а також представлено стратегічні рекомендації щодо цифрової трансформації банків, розвитку людського капіталу та підвищення фінансової інклюзії. Отримані результати можуть стати основою для формування сучасної державної політики та практичних рішень у банківській сфері.

Практичне значення отриманих результатів кваліфікаційної роботи

Практичне значення одержаних результатів магістерської роботи полягає у формуванні теоретичних і методичних рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності процесів цифрової трансформації банківського сектору України.

Структура і обсяг кваліфікаційної роботи магістра. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 87 найменувань на 12 сторінках, містить 10 рисунків на 5 сторінках та 7 таблиць на 10 сторінках. Загальний обсяг роботи – 99 сторінок. Основний зміст магістерської роботи викладено на 85 сторінках.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНТЕХ-ІННОВАЦІЙ У БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ

1.1 Поняття та значення фінтех для сучасної фінансової сфери

Останнього часу технології стали одним з ключових факторів прогресу та трансформації в світі, зокрема в фінансовій галузі. Цифрові інструменти змінюють принцип дії роботи банків, платіжних систем та інвестиційних платформ, що в результаті несе за собою виникнення такого поняття, як фінансові технології або FinTech. Цей термін описує поєднання фінансів та сучасних технологій, що в свою чергу несе за собою впровадження новітніх інструментів в фінансові послуги, з метою зробити їх швидшими, дешевшими та доступнішими для користувачів.

Незважаючи на те, що технології у фінансах почали використовуватися ще кілька десятиліть тому, наприклад, поява безготівкових платежів та банкоматів, то сам термін «Fintech» почав привертати увагу всього світу відносно нещодавно (рис. 1.1).

Рис. 1.1 Динаміка популярності запиту «Fintech» в Google 2004-2025 рр.

Джерело: створено автором на основі матеріалів [1]

Як показано на рис 1.1 глобальний інтерес до пошуку терміну «Fintech» почав швидко зростати саме з 2014 року. Це показує, що саме з цього періоду ідея фінансових технологій почала поширюватися серед загальної та наукової аудиторії. Можна зробити висновок, що на це вплинули розвиток мобільних технологій, поширення глобальної мережі

Інтернет та зростання попиту на використання цифрових банківських послуг споживачами.

Проте попри зростання популярності, єдиного визначення FinTech досі немає. У наукових працях і аналітичних звітах його трактують по-різному, залежно від того, що автори ставлять у центр уваги - технологію, компанію чи саму послугу.

Частина дослідників розглядає FinTech насамперед як сектор послуг. Наприклад, Y. Kim та співавтори визначають FinTech як сферу, яка підвищує ефективність фінансової системи завдяки використанню інформаційних технологій і включає нефінансові компанії, що надають платіжні та інвестиційні послуги без участі традиційних банків (Apple Pay, Alipay тощо) [2]. Подібний підхід підтримують й інші автори та регулятори, коли говорять про фінтех як про окремий сегмент ринку фінансових послуг. Інші автори роблять акцент на технологічному вимірі. Так, T. Nakashima пропонує розглядати FinTech як технологію, яка використовує ІТ у фінансовому світі і здатна започаткувати революційну трансформацію у фінансах [3]. Міжнародна організація комісій з цінних паперів (IOSCO) також пов'язує FinTech із новими технологічними інноваціями та бізнес-моделями, що мають потенціал змінити індустрію фінансових послуг [4]. У цьому випадку в центрі уваги не стільки компанія чи продукт, скільки інноваційний інструмент, який дозволяє інакше організувати фінансові процеси.

Є й третя група підходів, де FinTech трактується як компанія або окрема категорія ринкових гравців. Наприклад, W. Szpringer говорить про фінтех-компанії як про нову, особливу категорію парабанків, які використовують інформаційно-комунікаційні технології для надання фінансових послуг [5]. Ernst & Young у своєму FinTech Adoption Index описує FinTech як цілу індустрію, яка охоплює як нові, так і зрілі компанії,

зосереджені на розумінні потреб клієнта та інноваційному використанні технологій [6].

Така різноманітність свідчить про те, що фінтех є багатовимірним явищем: це одночасно і технологія, і бізнес, і форма надання послуг [2-6].

На нашу думку, щоб краще зрозуміти яку роль відіграє Fintech в сучасній фінансовій системі, слід почати з розгляду його еволюції. Розвиток фінансових технологій зазвичай поділяється на етапи. Перший – Fintech 1.0 (1866 - 1967): цей етап можна вважати справжнім стартом початку поєднання технологій і фінансів. Саме в цей період почали виникати перші системи, які дали змогу передавати фінансову інформацію на великі відстані швидко і надійно. Вагомим внеском стало прокладання першого трансатлантичного телеграфного кабелю компанією Telegraph Construction and Maintenance Company. Він з'єднав фінансові центри Європи та Північної Америки. Це дозволило торговим компаніям, банкам передавати фінансову інформацію за лічені хвилини, що на той час було справжнім проривом.

У 1918 році у США почала функціонувати система Fedwire. Це було перша електронна система переказу коштів, а принцип її роботи базувався на основі телеграфу та азбуки Морзе. Наступним відкриттям цього періоду було виникнення кредитних карток. У 1950 році вийшла карта від компанії Diners Club, 1958 рік – American Express та Bank of America. Пізніше, а саме у 1966 році було засновано Міжбанківську карткову асоціацію (сьогодні – MasterCard), що й поклало початок розвитку сучасних платіжних систем. У 1967 році британський банк Barclays встановив перший банкомат, це і стало стартовою точкою нової епохи.

Наступним етапом був Fintech 2.0 (1967 - 2008): це період ознаменовують як перехід від аналогових до цифрових процесів. З 1970-х років технології починають швидко розвиватися, що призводить до створення Inter-Computer Bureau, що стало основою сучасної

міжбанківської системи Bankers' Automated Clearing Services (BACS). Паралельно з цим в США відбувається запуск системи Clearing House Interbank Payments System (CHIPS). А також раніше існуюча система Fedwire була модернізована та переведена на електронну основу. Фінансові операції починають ставати все масштабнішими, а фінансова система все ще базується на телеграмах, телефаксах, що створювало загрозу помилок та шахрайства. Тому в 1973 році створюють Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunications (SWIFT), що дозволяє проводити міжнародні платежі швидше та головне надійніше.

Важливі зміни відбуваються й на ринку цінних паперів. У 1971 році почала функціонувати перша повністю електронна фондова біржа, назва якої NASDAQ (National Association of Securities Dealers Automated Quotations). Саме вона поклала кінець традиційній торгівлі з купою брокерів та паперів на столі і стала основою для того, щоб згодом назвуть онлайн – трейдинг.

У 1980-х банки почали впроваджувати перші системи інтернет-банкінгу. У США це сталося приблизно в 1980 році, а у Великій Британії трохи пізніше — у 1983-му, коли Nottingham Building Society (NBS) запустила власну систему. Десь у цей самий час Майкл Блумберг створив компанію Innovation Market Solutions (IMS), яка потім стала відомою як Bloomberg L.P.. Вона дуже змінила підхід до фінансових даних: тепер трейдери могли бачити ринок у режимі реального часу. До 1984 року термінали Bloomberg уже стояли в офісах практично кожного великого фінансиста.

Але разом із розвитком технологій з'явилися й проблеми. 1987 рік запам'ятався «чорним понеділком» — коли ринки обвалилися буквально за лічені години. Головною причиною цієї події стала автоматична торгівля. Після цього регулятори змушені були діяти — вони ввели

обмеження, так звані «circuit breakers», щоб у подібних ситуаціях можна було призупиняти торги.

У 1996 році Єдиний європейський акт і фінансова лібералізація у Великій Британії, яку назвали Big Bang, стали кроком до створення спільного фінансового простору. А Маастрихтський договір 1992 року закріпив ці зміни офіційно. До кінця 1980-х фінансова система вже майже повністю перейшла в електронну форму. Телекс поступово зник, на зміну йому прийшли факси, а потім і комп'ютери.

У 1990-х почалася епоха Інтернету. Це була справжня революція. У 1995 році банк Wells Fargo першим дозволив клієнтам перевіряти свої рахунки онлайн. На той момент це виглядало чимось дивним, але з часом усе змінилося. Вже до 2001 року в США кількість користувачів онлайн-банкінгу перевищила мільйон. А до 2005 року з'явилися перші банки без відділень — ING Direct і HSBC Direct, які повністю перейшли у мережу. [7]

Fintech 3.0 (2008–2014) став тим періодом, коли у світі почався справжній перелом у сприйнятті фінансів. Початок цього етапу припав на глобальну фінансову кризу 2008 року, яка фактично показала, що стара банківська система більше не працює так, як раніше. Після масових банкрутств, втрати довіри до банків і загального хаосу на ринку люди почали замислюватися, чи можна взагалі довіряти фінансам лише великим установам. Саме тоді на передній план вийшли технологічні компанії, які пропонували інший підхід — простіші, прозоріші та, головне, доступніші фінансові рішення. Багато колишніх банківських працівників, а також молоді спеціалісти, які не знайшли себе у старій системі, почали створювати власні фінансові стартапи. Так почав формуватися новий рух — поєднання фінансів і технологій у повному розумінні цих слів. І можна сказати, що саме в цей момент фінтех «вибухнув». У 2009 році з'явився Bitcoin v0.1 — перша криптовалюта, яка не мала посередників і не

контролювалась банками. Це був поворотний момент, що поклав початок епосі блокчейну. Ідея децентралізованих грошей виглядала майже фантастичною, але саме тому вона викликала такий інтерес. Вперше з'явилася альтернатива звичній грошовій системі. Паралельно розвивався мобільний інтернет, і смартфони ставали звичними для кожного. Люди вже могли керувати своїми фінансами без відділень — просто з телефона. У 2011 році з'явився Google Wallet, а трохи пізніше, у 2014, Apple Pay. Ці сервіси остаточно показали, що фінанси більше не обмежуються банківським залом — вони в кишені кожної людини. На хвилі цього зростання фінтех-стартапи почали активно пропонувати нові способи розрахунків, переказів, кредитування та навіть інвестування. Саме в цей час починає формуватися зовсім інша фінансова логіка — фінанси стають ближчими до людини. Тепер будь-хто, у кого є смартфон і доступ до інтернету, може самостійно керувати грошима, без участі банку. Це не просто зручно — це змінило саму суть ринку. Користувачі більше не були залежними від банківських правил, а фінансові послуги стали набагато гнучкішими, адаптованими під реальні потреби. У цей період і формується нова фінансова екосистема, з якої пізніше виріс наступний етап розвитку — Fintech 3.5 [8].

Fintech 3.5 (приблизно 2014–2017 роки) став часом, коли фінтех почав виходити далеко за межі окремих країн. Якщо раніше технології розвивалися переважно в США чи Європі, то тепер ініціативу перехопили Азія, Китай, Індія. І це закономірно, бо де банківська інфраструктура була слабкою або взагалі відсутня, нові цифрові сервіси заповнили цю порожнечу. Китай став одним із яскравих прикладів — саме там сервіси Alipay і WeChat Pay зробили мобільні платежі звичайною справою для мільйонів людей. В Індії на державному рівні було запроваджено програму Digital India, яка надавала можливість кожному громадянину відкрити рахунок, користуватися електронним гаманцем. Банки бачили,

що технології рухаються швидше, ніж їхні внутрішні процеси, тому з'явилися перші партнерства, гібридні моделі, коли цифрові сервіси працювали під контролем банків або фінансових регуляторів. Можна сказати, що саме тоді фінтех перестав бути експериментом і перетворився на повноцінну частину економіки. Варто зазначити, що різні дослідники розглядають періоди розвитку фінтеху по-різному. Дехто виділяє три основні етапи, інші додають проміжні, наприклад, 3.5 чи навіть 3.7. Це пов'язано з тим, що розвиток фінансових технологій відбувається нерівномірно в різних країнах, а сам процес постійно змінюється. Але всі згодні з тим, що саме цей час став моментом переходу від експериментів до зрілості галузі [9].

Fintech 4.0 (2018 – сьогодні) — це вже, можна сказати, зовсім інша історія. Якщо раніше мова йшла про те, як технології поступово входили у фінанси, то тепер вони фактично почали визначати, що саме ми називаємо фінансами. Цей період часто називають ерою штучного інтелекту та відкритих фінансів, і це цілком справедливо, бо в центрі зараз не стільки банки, скільки дані, алгоритми і сам користувач. Основними рушіями цього етапу стали блокчейн, машинне навчання, штучний інтелект, великі дані, а також концепція відкритого банкінгу. Саме завдяки їм фінансові послуги стали набагато швидшими й точнішими, а ще — персоналізованими. З'являються так звані необанки — це повністю цифрові установи без звичних відділень. Вони пропонують клієнтам простіші й зрозуміліші рішення. Яскравим прикладом є Revolut у Великій Британії та N26 у Німеччині. Їхня робота побудована на глибокому аналізі даних: системи самі розпізнають шахрайські операції, оцінюють ризики, підбирають фінансові продукти під конкретну людину. Паралельно активно розвивається відкритий банкінг. Це коли, за згодою користувача, інші компанії можуть отримати доступ до його фінансових даних і пропонувати власні сервіси. В результаті з'являється більше конкуренції:

тепер людина може обрати, де їй зручніше управляти своїми грошима — у звичайному банку чи в мобільному застосунку. Це, власне, і є головна зміна — користувач сам вирішує, як виглядатиме його фінансова взаємодія. Окремо варто згадати і про розвиток інтегрованих платформ. Вони об'єднують кілька функцій одразу — платежі, бухгалтерію, аналітику, а іноді навіть управління бізнесом. Це особливо зручно для малого та середнього бізнесу, адже тепер усе можна робити в одному середовищі, без десятка окремих систем [10].

Отже, фінтех змінив не тільки те, як працюють банки чи проходять платежі, а й саму логіку всього фінансового світу. Тепер це не просто про технології чи зручність — це про новий підхід до грошей і до людини, яка ними користується. FinTech сьогодні став чимось більшим, ніж просто частиною цифровізації — це вже окремий напрям, який поступово створює зовсім іншу фінансову систему, де головне місце займає користувач і його досвід.

1.2 Цифрові технології та сервіси фінтех у банківській діяльності

Після з'ясування сутності та ролі фінтеху в сучасній фінансовій системі, перейдемо до розгляду наступного пункту, а саме технологій та сервісів.

Сучасний банківський сектор неможливо уявити без цифрових технологій. Вони допомагають банкам обробляти величезні обсяги інформації, швидше проводити операції та забезпечувати безпечну взаємодію з клієнтами. Якщо ще десять років тому більшість операцій виконувалися через касу, то тепер клієнт може здійснити платіж, отримати кредит або відкрити депозит за кілька хвилин просто зі смартфона.

Виділяють кілька ключових груп фінтех-технологій: підвищення зв'язності та обчислювальної потужності, Big Data та аналітика, штучний

інтелект та машинне навчання, розподілені реєстри (DLT, блокчейн), Інтернет речей (IoT), хмарні обчислення, API та відкритий банкінг, цифрова ідентифікація (e-KYC), біометрія й токенизація. Саме на них і зосередимо увагу.

Основні цифрові технології:

1. Підвищення зв'язності та обчислювальної потужності

Однією з базових передумов розвитку фінтех-інновацій є різке зростання зв'язності та обчислювальної потужності. Мова йде не лише про швидший інтернет, а й про те, що майже будь-який пристрій сьогодні «підключений» до мережі, а обробка та зберігання даних стали значно дешевшими. Дослідження BIS показують, що цифрові інновації призвели до суттєвого покращення зв'язності систем і зниження вартості обробки та зберігання даних, що, у свою чергу, створило величезні масиви нових придатних до використання даних і дало поштовх новим бізнес-моделям та гравцям на ринку [11].

Якщо раніше банки змушені були підтримувати дорогі мейнфрейми й власні дата-центри, то зараз завдяки масштабованим обчислювальним ресурсам і хмарним сервісам вони можуть гнучко збільшувати потужності «за потребою» і не обмежувати себе у збиранні та аналізі даних.

Для України питання зв'язності має подвійний характер. З одного боку, за останні роки значно розширилося покриття мобільного інтернету, зросла кількість смартфонів та користувачів мобільного банкінгу. З іншого боку, існують регіони з менш розвиненою інфраструктурою, а повномасштабна війна додатково ускладнює стабільність енергетичної та мережевої інфраструктур.

2. Великі дані та аналітика (Big Data / Big Data Analytics)

Наступним важливим елементом цифрової трансформації є поява великих даних (Big Data) та інструментів їх аналітики. У літературі під Big Data розуміють не просто «великий обсяг» інформації, а дані, що

характеризуються чотирма «V» — обсяг (volume), різноманітність (variety), швидкість надходження (velocity) та достовірність (veracity) [26]. Для їх обробки використовуються спеціалізовані технології та інструменти, в тому числі штучний інтелект, машинне навчання та глибинне навчання.

У банківській сфері Big Data дозволяють:

- покращувати моделі кредитного рейтингу з використанням поведінкових та альтернативних даних;
- виявляти шахрайські транзакції;
- оптимізувати внутрішні процеси (наприклад, управління ліквідністю, ціноутворення, прогнозування попиту на послуги).

Українські дослідження підтверджують, що саме використання великих даних та аналітики стає ключовим чинником розвитку цифрового банкінгу.

3. Штучний інтелект та машинне навчання (AI/ML)

Штучний інтелект (AI) та машинне навчання (ML) можна розглядати як «надбудову» над великими даними. Вони дозволяють не просто зберігати інформацію, а й виявляти закономірності, прогнозувати поведінку клієнтів, автоматизувати ухвалення рішень. Як зазначає BIS, AI/ML радикально змінюють підходи до управління ризиками та залучення клієнтів у банківському і страховому секторах [11].

У банківському секторі це застосовується для:

- автоматизованої підтримки клієнтів, за допомогою чат-ботів, віртуальних асистентів, роботів консультантів;
- оцінки кредитного ризику;
- систем виявлення шахрайства.

В Україні активно впроваджують рішення на основі штучного інтелекту провідні банки, для моніторингу транзакцій, аналітики. Проте масштаб їх використання поки що поступається розвиненим країнам, що

пов'язано з кадровими проблемами та необхідністю узгодження з регуляторними вимогами.

Застосовування цих технологій несе за собою й ризики. Алгоритми, які базуються, наприклад, на історично-неповних даних, можуть відтворювати або приймати хибні рішення. Тому банкам необхідно не просто використовувати дані технології, а й запроваджувати контроль якості моделей, аудит даних.

4. Технологія розподіленого реєстру (DLT) та блокчейн

Технологія розподіленого реєстру (Distributed Ledger Technology, DLT) і блокчейн, як її найвідоміший різновид, дозволяє учасникам мережі безпечно перевіряти та реєструвати транзакції без центрального посередника.

У теорії DLT дозволяє:

- знизити операційні витрати через скорочення кількості посередників;
- підвищити прозорість та незмінність записів;
- зменшити ризики невиконання контрагентами зобов'язань.

Однак у практиці, особливо банківській, DLT стикається з низкою бар'єрів: проблеми масштабованості, конфіденційності, а також відсутність усталених регуляторних підходів.

В Україні ця технологія на практиці не набуває популяризації. Хоча, окремі елементи (реєстри, токенизовані активи, пілотні проєкти з блокчейн-рішень) розвиваються, але здебільшого на рівні партнерств з фінтех-компаніями.

5. Хмарні обчислення (Cloud Computing)

Хмарні сервіси (Cloud Computing) зменшують потребу банків у великих капітальних інвестиціях у власні сервери та дата-центри, дозволяючи орендувати ресурси у вигляді інфраструктури, платформи або програмного забезпечення як сервісу [11].

Це забезпечує такі переваги:

- можна швидко збільшити ресурси при зростанні навантаження;
- оплата за фактичне використання;
- доступ до сучасних аналітичних інструментів і сервісів без необхідності «будувати все з нуля».

Разом з тим, існують і ризики:

- залежність від великих постачальників;
- питання збереження банківської таємниці, вимоги до розміщення даних.

В українському банківському секторі хмарні рішення часто впроваджуються у вигляді гібридних моделей – зберігаючи критично важливі системи у власних дата-центрах, а допоміжні сервіси, аналітика, тестові середовища переносяться у хмару.

6. API та відкритий банкінг (Open Banking)

Наступна технологія, яку розглянемо є використання API (Application Programming Interfaces) та відкритий банкінг. API стандартизує спосіб взаємодії між програмними системами, дозволяючи банкам безпечно надавати доступ до певних даних і функцій стороннім розробникам за згодою клієнта.

За допомогою відкритого банкінгу банки надають:

- доступ до базових даних по рахунках (баланси, історія операцій);
- можливість ініціювання платежів третіми сторонами (payment initiation);
- інтеграцію з фінтех-додатками (бюджетування, агрегація рахунків, кредитні платформи).

В Україні розвиток відкритого банкінгу закріплений у Стратегії розвитку fintech до 2025 року (проте була припинена в 2023 році), де серед цілей вказано створення повноцінної фінтех-екосистеми, інтегрованої з

банківським сектором, а також впровадження стандартів Open Banking [27].

7. Цифрова ідентифікація та e-KYC

Цифрова ідентифікація (Digital ID) та електронні процедури «знай свого клієнта» (e-KYC) стали необхідною умовою розвитку дистанційного обслуговування. У документах Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD) цифрову ідентичність визначають як набір електронно зафіксованих атрибутів та облікових даних, які дають змогу однозначно ідентифікувати фізичну чи юридичну особу під час електронних транзакцій [28, с 4].

Для банків це означає:

- можливість відкривати рахунки онлайн;
- зниження операційних витрат за рахунок відмови від паперового документообігу;
- підвищення якості контролю за операціями та виконанням вимог AML/CFT (Anti-Money Laundering / Countering the Financing of Terrorism — протидії відмиванню коштів і фінансуванню тероризму).

В українських умовах ключову роль відіграють державні цифрові сервіси «Дія» та система BankID НБУ, яка дозволяє банкам та іншим установам здійснювати віддалену ідентифікацію клієнтів.

8. Біометрія та токенизація платіжних даних

Для забезпечення безпеки та зручності цифрових фінансових сервісів активно використовуються біометричні технології (відбиток пальця, розпізнавання обличчя, голосу) та токенизація платіжних даних. Біометрія дозволяє підвищити рівень автентифікації користувача, а токенизація — замінити конфіденційні реквізити карти або рахунку на спеціальний «токен», який використовується при здійсненні операцій.

Суть токенизації полягає в тому, що реальний номер картки не передається у платіжну мережу або до торговця, а використовується його зашифрований аналог. Це зменшує ризик компрометації даних і шахрайства, особливо при безконтактних та онлайн-платежах.

За даними НБУ, частка безконтактних операцій і кількість платіжних токенів в Україні стабільно зростають, що свідчить про активне впровадження таких технологій банками та платіжними сервісами [29].

Узагальнюючи, можна сказати, що цифрові технології стали фундаментом розвитку сучасної банківської системи. Технологічна база Fintech – це поєднання багатьох складових, тому насупим варто розглянути сервіси, які функціонують та використовуються сьогодні.

Таблиця 1.1

Фінтех- сервіси

Група фінтех-сервісів	Коротка характеристика	Приклади застосування	Переваги	Недоліки / ризики
Цифрові платежі та перекази	Електронні транзакції без використання готівки; мобільні та онлайн-платежі	Apple Pay, Google Pay, LiqPay	Зручність, швидкість, зниження тіншового обігу, прозорість платежів	Ризики шахрайства, залежність від інтернет-доступу, кіберзагрози
Мобільний банкінг	Повноцінний банківський сервіс у смартфоні або браузері	Privat24, Ощад24/7, Monobank	Цілодобовий доступ, скорочення операційних витрат, персоналізація	Технічні збої, загроза втрати даних, кіберризики
Цифрове кредитування	Онлайн-оцінка позичальника за допомогою Big Data/AI	Sportbank, CreditPlus, BNPL-платформи	Швидке рішення, спрощений доступ, розширення фінансової інклюзії	Високі ризики неповернення, непрозорість умов, відсутність особистої оцінки клієнта
Інвестиційні та robo-advice сервіси	Автоматичне управління інвестиціями та	EasyInvest, інтеграції в Sense	Автоматизація, зниження витрат,	Високі ринкові ризики, відсутність

Продовження таблиці 1.1

	заощадженнями	SuperApp	доступність для малих інвесторів	людського контролю, потреба у довірі до алгоритмів
PFM-сервіси (персональний фінансовий менеджмент)	Аналітика доходів/витрат, поради управління коштами з	Privat24, Monobank, Revolut	Підвищення фінансової грамотності, контроль бюджету	Конфіденційність даних, потреба у налаштуванні користувачем
RegTech / SupTech	Автоматизація звітності та наглядових процесів	AML-платформи НБУ, RegTech-модулі банків	Прозорість, зменшення людських помилок, підвищення ефективності регулятора	Висока вартість впровадження, залежність від алгоритмів і постачальників технологій
InsurTech-сервіси	Цифрові страхові продукти, інтегровані з банками	ARX, VUSO, страхування через додаток банку	Швидке оформлення, автоматизація ризик-оцінки	Ризик кіберзломів, складність регулювання, низька довіра клієнтів

Джерело: створено автором на основі [4, 9, 11, 18, 19]

Як показано в таблиці 1.1, фінтех-сервіси охоплюють практично всі головні напрями цифрової трансформації банків. Це і безготівкові платежі, і мобільний банкінг, і сервіси для інвестицій чи страхування, а також пов'язані з регулюванням та обробкою даних. Кожен із цих напрямів має свої переваги. Вони допомагають покращити роботу з клієнтами, зробити процеси швидшими і доступнішими для користувачів.

Проте разом з перевагами є й недоліки/ризики. Це, зокрема, кібератаки, технічні збої, моменти захисту персональної інформації користувачів.

Як ми бачимо з таблиці 1.1, багато українських прикладів наведено, наприклад Monobank або Privat24. Можемо зробити висновок, що банківський сектор України поступово інтегрується в світову фінтех-систему.

1.3 Міжнародний досвід розвитку фінтеху

Фінансові технології стали важливим та невід’ємним елементом розвитку економіки у сучасному світі. Фінтех зараз становиться глобальним трендом. Багато країн інтегрують його в банківський сектор. Огляд міжнародного досвіду розвитку фінтех є важливим, бо це дасть змогу оцінити в якому напрямку варто розвиватися та які підходи використовувати Україні для побудови власної фінтех-системи.

Почнемо з характеристики загальних даних сфері фінтех. Згідно зі звітом KPMG «Pulse of Fintech H1 2025», обсяг глобальних інвестицій у фінтех становить 44,7 млрд дол. США, що є найнижчим показником за останні 4 роки (рис. 1.2).

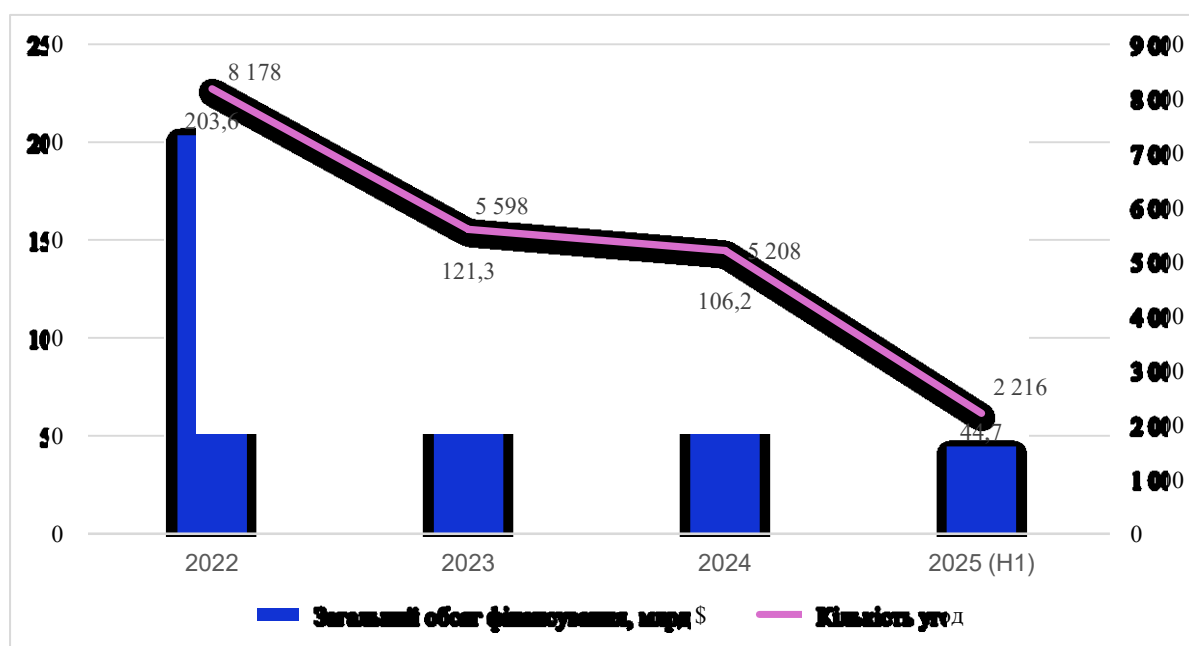

Рис. 1.2 Загальний обсяг глобального фінансування у сфері фінтех у 2022–2025 (1 півріччя) роках

Джерело: створено автором на основі матеріалів [30, с. 10]

Для порівняння, як видно з рис. 1.2, у 2022 році цей показник становив 203,6 млрд дол. США, у 2023 році – 121,3 млрд дол. США, а у

2024 році – 106,2 млрд дол. США. Також можемо побачити з рис 1.2, що інвестиційна активність в 2023 році зменшилась майже в два рази в порівнянні з 2022 роком, тобто бачимо тенденцію до поступового спаду. Зниження темпів може пояснюватися нестабільною геополітичною ситуацією та вольтижністю ринків.

Таблиця 1.2

Порівняння підходів до розвитку фінтех в розвинених країн/регіонів

Країна / регіон	Основні риси розвитку	Форми державної підтримки	Приклади результати /
США	Лідер за обсягом венчурних інвестицій, інноваційна екосистема стартапів	Податкові стимули, венчурне фінансування, гнучке регулювання	Stripe, PayPal, Robinhood
Велика Британія	Розвинене регулювання, орієнтація на партнерство між державою і бізнесом	FCA Sandbox, Open Banking	Revolut, Monzo, Wise
Європейський Союз	Єдина нормативна база, акцент на безпеку і стандартизацію	PSD2, Digital Finance Package, GDPR	N26, Klarna, Bunq
Китай	Масштабний ринок, орієнтація на масову цифровізацію та інтеграцію у щоденне життя	Підтримка Big Tech, державна стратегія «Digital China», супердодатки, мобільні платежі	Alipay, WeChat Pay, Lufax

Джерело: створено автором

Почнемо з США, це країна-лідер. Як показано в таблиця 1.2 в цій країні діють такі фінтех стартапи як Stripe, PayPal, Robinhood, які задають темп всьому світу. Вони активно впроваджують AI-рішення та автоматизацію обслуговування. Згідно з аналітичним звітом Boston Consulting Group (Global Fintech Report 2025), США утримують ключову роль у глобальному фінтех ринку за масштабом діяльності та обсягами фінансування [31]. Особливістю цієї країни є те, що розвиток фінтеху

відбувається переважно за рахунок приватного капіталу та конкуренції між стартапами, що стимулює швидке виведення технологій на технологій. Держава зосереджується не на контролі, а на створенні сприятливого середовища для інновацій.

Як бачимо з таблиці 1.2, то окремо розглядається Велика Британія та Європейський Союз. По-перше, Велика Британія в 2020 році вийшла зі складу Євросоюзу це закріплене угодою про Brexit. По – друге, Велика Британія – це європейський фінтех-хаб №1, саме він зосереджує понад половину венчурних інвестицій Європи, тому було прийняте рішення розглядати їх окремо. Як вже зазначалося раніше, після Brexit Велика Британія сформулювала власну фінтех-модель, яка орієнтована на відкритість та партнерство між регулятором та бізнесом. FCA (Financial Conduct Authority) – це британський наглядовий орган, якій запустив програму Regulatory Sandbox. Відому в світі як «регуляторну пісочницю». Особливість її в тому, що в компанії є можливість тестувати свої продукти без ризику порушити встановлені закони.

Open Banking уперше було введено в роботу в цій країні. Ця технологія дозволяє фінтех-компаніям отримувати доступ до банківських даних клієнта. Важливо уточнити, що це відбувається тільки за згодою споживача.

Європейський Союз має свій підхід до розвитку фінтеху - більш структурований і заснований на правилах. Як відображено в таблиці 1.2 США роблять ставку на ринкову конкуренцію, а Велика Британія - на партнерство між державою і бізнесом, то ЄС дотримується інституційного підходу. У центрі якого закладені єдині стандарти, безпека та захист даних.

Важливою основою для фінтех-розвитку стали два документи. Перший - це директива PSD2 (Payment Services Directive 2). Він дозволяє банкам та фінтех-компаніям на офіційному рівні обмінюватися даними

клієнтів (з їх згоди). Наприклад, це стало умовою для розвитку такого сервісу як електронний гаманець. Другий документ – це Digital Finance Package. Його головна функція забезпечити стабільність фінансової системи та рівень довіри користувачів. Це відбувається за допомогою встановлення умов до кібербезпеки, ідентифікації та зберігання персональної інформації клієнтів.

Важливу роль відіграє Європейська комісія, яка сприяє розвитку відкритих фінансових ринків. Взаємодія на них відбувається за уніфікованими стандартами, що особливо важливо для країн єврозони з інтегрованими платіжними системами.

Китай за останнє десятиліття став одним із головних центрів розвитку фінтеху у світі. Особливістю китайської моделі є поєднання державного контролю та приватних інновацій. Держава задає стратегічний напрям через програму «Digital China», яка спрямована на повну цифровізацію економіки, Великі технологічні компанії — Alibaba, Tencent, JD.com — активно впроваджують нові рішення у сфері мобільних платежів, кредитування та електронної комерції.

Як показано в таблиці 1.2 провідну роль у розвитку ринку відіграють WeChat Pay і Alipay. Вони поєднують у собі банківські, платіжні, страхові та соціальні функції. Такі платформи фактично замінили традиційні банківські сервіси для більшості населення.

На відміну від США, де основний акцент є конкуренція стартапів, китайський фінтех розвивається навколо великих корпорацій, які в свою чергу тісно співпрацюють із державою. Варто зауважити, що в Китаї регуляторні органи, чіткі правила для діяльності фінтех-компаній. Що дозволяє контролювати ринок і одночасно зберігати його стабільність.

Таким чином, Для України аналіз досвіду розвинених країн є корисним, адже саме так можна створити сучасну та ефективну фінтех-систему.

Отже, фінтех став важливою та невід’ємною частиною банківської системи. Він допомагає банкам працювати швидше, зручніше та бути клієнтоорієнтованими. Нові технології змінюють не лише технічний бік, а й саму логіку фінансових послуг. У різних країнах фінтех розвивається по-своєму, але мета одна — зробити фінансові послуги доступними, безпечними та сучасними. Саме тому фінтех сьогодні можна вважати головним напрямом оновлення банківського сектору.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ФІНТЕХ-ІННОВАЦІЙ НА БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

2.1 Стан сучасного рівня розвитку фінтех-індустрії

Фінтех в Україні почав активно розвиватися ще до війни, але саме події останніх років стали справжнім переломним моментом. Пандемія у 2020 році змусила банки й компанії швидко перейти в онлайн. Люди почали частіше користуватися NFC та QR-кодами, сервісами доставки й електронними гаманцями. Пандемія стала помітним стартом цифрових змін.

Проте справжнє прискорення відбулося після початку повномасштабної війни у 2022 році. Коли закривалися відділення банків, а частина населення виїжджала за кордон, саме фінтех дозволив банкам підтримувати зв'язок із клієнтами навіть тоді, коли звичні, традиційні шляхи були недоступні. Українці отримували зарплати, переказували кошти, робили донати та оплачували покупки онлайн навіть у найважчі дні. Банки змогли швидко адаптуватися, за допомогою запровадження резервних процесингових центрів, перенесення сервісів у хмарні середовища, а мобільні застосунки стали головним каналом обслуговування для громадян. З даного періоду фінтех і став умовою життєздатності економіки.

Поступово роль цифрових технологій вийшла на новий рівень. Держава почала надавати фінансову допомогу, запроваджувати програми для підтримки бізнесу й виплат громадянам через цифрові платформи. Найяскравішим прикладом є «Дія». Це система яка поєднує 30 сервісів в єдиному мобільному застосунку (рис. 2.1).

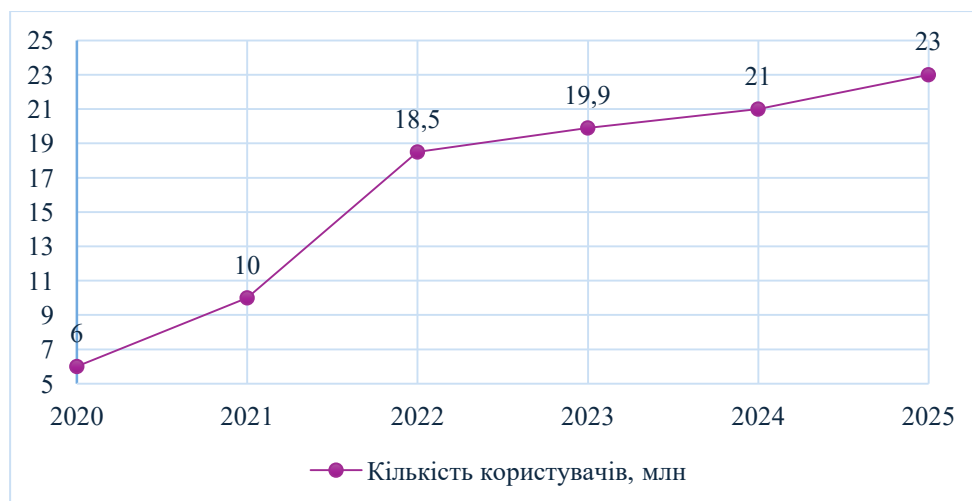

Рис. 2.1 Динаміка зростання кількості користувачів «Дія» 2020-2025 рр.

Джерело: створено автором на основі матеріалів [32-37]

Як показано на рис. 2.1, то кількість користувачів зростає протягом всього періоду існування. Приблизно від 6 млн. у 2020 році до 23 млн. осіб у 2025 році. Така динаміка свідчить про високий рівень довіри громадян до електронних сервісів та цифрової адаптації. Важливо, що найбільший приріст відбувся саме у 2022 році, що добре проілюстровано на рис.2.1. Це трапилось у період початку воєнних подій, коли онлайн став єдиним способом отримання державних і фінансових послуг.

Таким чином, період 2020–2025 років став етапом, коли фінтех помітно змінив роль у фінансовій системі. Він вийшов за межі банківських інструментів і перетворився на важливу складову економічної стійкості країни.

Саме на цьому етапі регуляторна роль НБУ почала суттєво змінювати вигляд української платіжної інфраструктури. Тому перед тим, як переходити до структурного аналізу ринку, варто окремо зупинитися на ключових технологічних змінах, які стали фундаментом подальшої взаємодії банків та фінтех-компаній.

Упродовж останніх років Національний банк України не просто модернізує платіжну інфраструктуру, а фактично формує нову цифрову

основу, на якій надалі працює як банківський сектор, так і фінтех-екосистема. При цьому ці зміни мають не лише технічний характер - вони прямо впливають на бізнес-моделі банків, швидкість операцій і можливості фінтех-компаній.

Одним із ключових рішень став перехід СЕП на міжнародний стандарт ISO 20022. Це означає, що українські платежі тепер використовують глобально визнану структуру повідомлень, яка дозволяє передавати значно більше деталей у кожній транзакції. На практиці це пришвидшує обробку платежів, зменшує кількість помилок та полегшує інтеграцію українських банків із міжнародними фінансовими установами й фінтех-платформами. На нашу думку, це також створює рівні умови для розвитку фінтеху, оскільки стандартизація значно знижує технічні бар'єри для нових сервісів [44].

Не менш важливим кроком став запуск національної системи миттєвих платежів IPS. Це інструмент, який дозволяє проводити транзакції у режимі «24/7/365». Для мобільних банків, онлайн-магазинів, платіжних сервісів і небанківських розрахункових компаній це критично важливо. Пояснюється це тим, що клієнти очікують, що оплата буде миттєвою завжди, незалежно від часу доби чи дня тижня. Фактично IPS створює той рівень сервісу, без якого сучасна цифрова економіка вже не може існувати [45].

Ще одним елементом є правова база для відкритого банкінгу, що передбачає можливість безпечного доступу фінтех-компаній до банківських даних клієнтів за їхньою згодою. Це розширює конкуренцію, дозволяє створювати інтегровані фінансові сервіси, персональних фінансових менеджерів та інші рішення, які працюють поверх банківської інфраструктури. На наш погляд, саме ця взаємодія між банками та фінтехом формує нову модель ринку — не вертикальну, а партнерську, коли різні учасники доповнюють один одного [46].

У комплексі ці три напрямки — ISO 20022, IPS та відкритий банкінг створюють технологічний фундамент, який дозволяє українському фінансовому сектору рухатися в бік повної цифровізації та інтеграції з міжнародними фінансовими стандартами. Вони також підвищують стійкість і гнучкість ринку, що особливо важливо в умовах війни.

Почнемо з детального аналізу того, як саме виглядає фінтех-індустрія з точки зору її структури, хто є ключовими гравцями, скільки їх, і де вони зосереджені. Усе це впливає на те, як саме розвиваються платежі, які технології стають масовими і чому певні тренди поширюються швидше, ніж інші. Тому далі розглянемо структуру ринку та його учасників.

За даними Національного банку України, упродовж 2024–2025 років кількість платоспроможних банків залишалася відносно стабільною, хоча й продовжувала тенденцію до поступового скорочення. У «Оглядах банківського сектору» НБУ підтверджено, що у IV кварталі 2024 року в Україні працював 61 банк, тоді як уже в I та II кварталах 2025 року — 60 банків [38; 39]. Така тенденція не є негативною. На нашу думку, навпаки, вона демонструє поступову консолідацію ринку, коли слабші установи зникають або об'єднуються з більшими гравцями, а самі банки стають більш стійкими та технологічно адаптивними. Водночас зменшення кількості банків зовсім не означає зниження конкуренції або гальмування інновацій. Навпаки, цифрова трансформація банківської системи лише прискорюється. У період воєнних ризиків банки почали активніше інвестувати у мобільні сервіси, хмарні рішення, резервну інфраструктуру та інструменти кіберзахисту. Саме це створило основу, на якій розвивається сучасна фінтех-екосистема. Слід зазначити, що при цьому кількість фінтех-компаній дорівнює 256. Ці компанії працюють у різних сегментах фінансових послуг — від цифрових платежів до антифрод-систем і відкритого банкінгу. Більшість із них не конкурують із банками

напряму, а навпаки — доповнюють їхні можливості, створюючи технології, які банки інтегрують у власні сервіси.

Ця структура демонструє високу конкуренцію між різними категоріями учасників: банки активно впроваджують цифрові послуги, а фінтех-компанії швидко займають нішу швидких, доступних і простих сервісів (рис. 2.2).

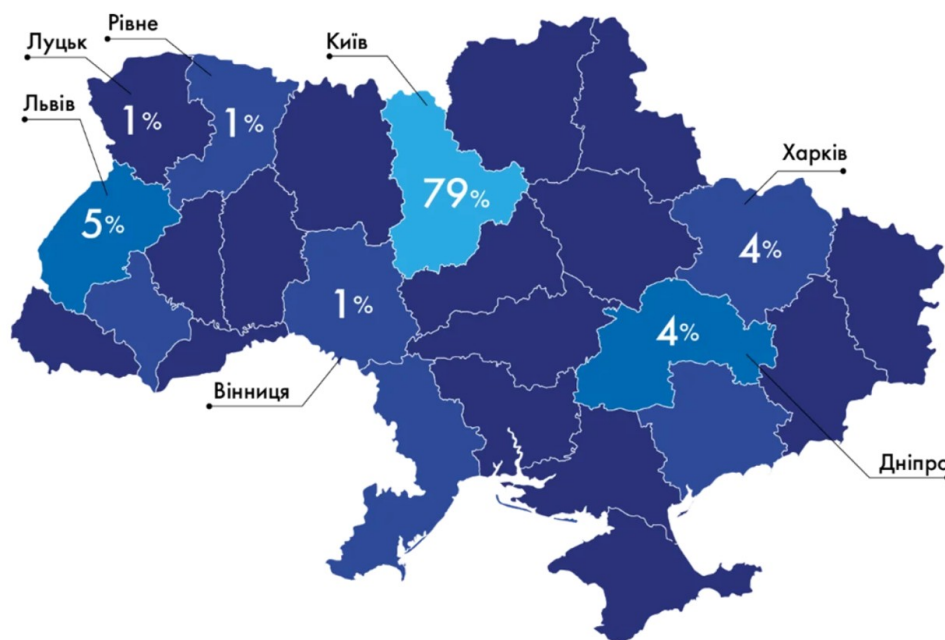

Рис. 2.2 Географічна структура фінтех-індустрії України, %

Джерело: створено автором на основі матеріалів [40]

Як показано з рис 2.2 розподіл фінтех-компаній по країні є дуже нерівномірним. Більшість українських фінтех-компаній зосереджені у Києві. Це майже 80 % від загальної кількості учасників ринку. Це має свої переваги і недолік. З одного боку, у столиці більше спеціалістів, інвестицій і банків, тому нові проєкти можуть розвиватися швидше. З іншого боку, ринок стає залежним від одного регіону. У період війни це може бути ризиковано, адже проблеми в одному місті можуть вплинути на роботу всієї галузі. При цьому у Львові, Харкові та Дніпрі теж працюють фінтех-компанії. Їх менше, але їхня присутність важлива. Це означає, що

фінтех поступово розвивається не лише в одному місті, а формує кілька центрів. Як результат у майбутньому це може зробити ринок більш стійким і збалансованим.

Усі ці структурні характеристики — кількість учасників ринку, їх географічний розподіл та темпи зростання — створюють основу для подальшого аналізу ключових показників платіжної інфраструктури. Саме через платіжний ринок найкраще видно, наскільки фінтех інтегрований у економіку, як змінилася поведінка користувачів і які технології стали масовими. З огляду на це, саме платіжний ринок демонструє, як банки та фінтех-компанії взаємодіють між собою через інновації — адже більшість нових технологічних рішень впроваджуються саме у сфері платежів.

Платіжний ринок є центральною складовою фінансової системи України. Згідно з офіційним визначенням, поданим у Законі України «Про платіжні послуги», платіжний ринок - сукупність учасників платіжного ринку та правовідносин між ними щодо надання платіжних послуг [41]. Саме він найвиразніше показує, наскільки глибоко цифрові технології інтегровані у щоденне життя громадян і бізнесу. Від ефективності платіжної інфраструктури залежить розвиток онлайн-банкінгу, електронної комерції та всієї фінтех-екосистеми. В Україні цей сектор є основою розвитку фінтех-екосистеми, оскільки саме через нього реалізується більшість інновацій — від миттєвих переказів до мобільних оплат NFC та QR-кодів.

На практиці оцінити реальний стан платіжного ринку можна через кілька ключових показників. Насамперед це динаміка безготівкових операцій, обсяги карткових транзакцій, розвиток технологій оплати та роль небанківських учасників.

За даними Національного банку України, у 2024 році більшість операцій з платіжними картками були безготівковими. Із загальної суми операцій з картками 64,5 % припадало на безготівкові транзакції, а за

кількістю їх частка досягла 94,6 % [42]. Уже в першому півріччі 2025 року ці показники зросли до 65,3 % за сумою та 95,3 % за кількістю операцій [43]. Тобто майже кожна операція картою в Україні є безготівковою, а готівка поступово відходить на другий план. Ця динаміка показує, що перехід до безготівкових розрахунків — уже не просто тренд, а новий стандарт поведінки. Якщо раніше картка або мобільний застосунок були зручним доповненням до готівки, то сьогодні вони фактично стали основним способом оплати. Важливо й те, що такі зміни відбуваються в умовах війни, постійних ризиків і перебоїв в енергосистемі. Попри це, платіжна інфраструктура витримує навантаження, а користувачі не відмовляються від безготівкових сервісів. Це свідчить про довіру до банківської системи та технологій, а також про те, що фінтех-сервіси сприймаються як звична частина життя, а не як тимчасове рішення.

Ще один важливий показник — це середня сума операцій. Він дозволяє зрозуміти, як саме українці використовують картки чи лише для дрібних покупок, чи також для великих платежів.

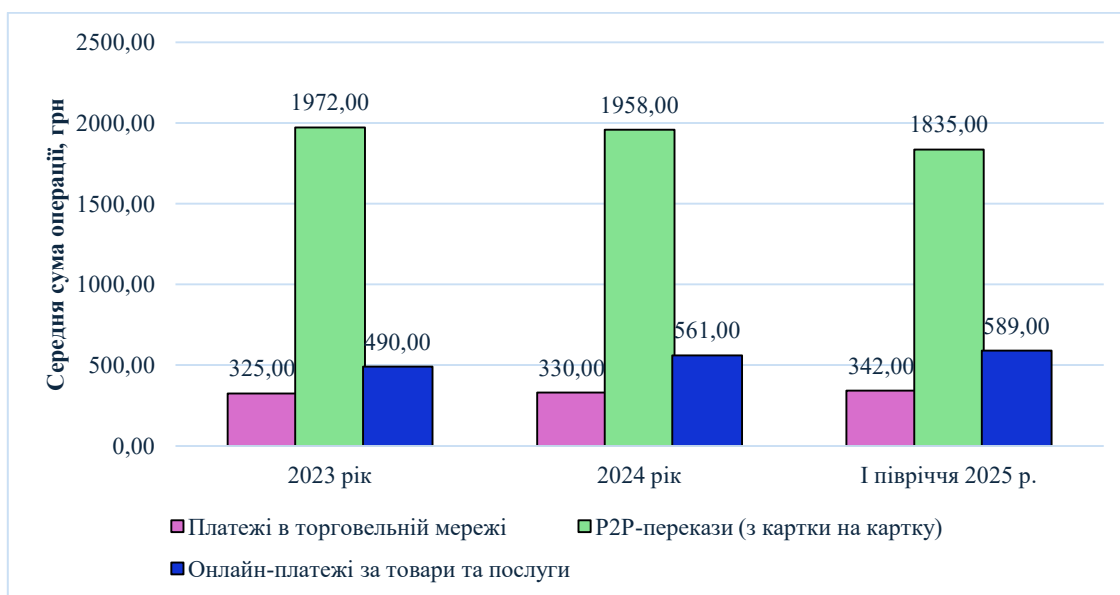

Рис. 2.3 Середня сума операцій за видами транзакцій у 2023–2025 (1 півріччя роках), грн

Джерело: створено автором на основі матеріалів [42, 43]

Дивлячись на рис 2.3, можна зробити певні висновки:

- по-перше, середній чек у торговельній мережі поступово зростає: з 325 грн у 2023 році до 330 грн у 2024-му і до 342 грн у першому півріччі 2025 року. Частково це може бути пов'язано з інфляцією, але не тільки. Зростання середньої суми означає, що українці дедалі частіше оплачують карткою не лише дрібні покупки, а й більш значні витрати. Тобто картка стає основним гаманцем;

- по-друге, середня сума переказу «з картки на картку» навпаки зменшується: з 1 972 грн у 2023 році до 1 958 грн у 2024-му та до 1 835 грн у першому півріччі 2025 року. Це може свідчити про певне роздроблення таких операцій. Люди частіше переказують менші суми, але, ймовірно, роблять це регулярніше. Частина великих платежів, які раніше здійснювалися через Р2Р, могла перейти до офіційних механізмів — наприклад, оплати в торговельній мережі або онлайн-платежів на рахунки компаній та фондів;

- по-третє, онлайн-платежі демонструють стабільне зростання середньої суми: з 490 грн у 2023 році до 561 грн у 2024-му і 589 грн у першому півріччі 2025 року. Це означає, що українці не бояться оплачувати в інтернеті покупки на більші суми. З одного боку, це свідчить про розвиток електронної комерції, з іншого — про зростання довіри до онлайн-сервісів та систем захисту платежів. Для фінтех-компаній це сигнал, що ринок готовий до складніших цифрових продуктів: підписок, маркетплейсів, сервісів платежів, послуг, квитків тощо.

Отже, динаміка частки безготівкових операцій і зміна середніх сум транзакцій показують, що платіжний ринок України увійшов у фазу зрілості. Безготівкові розрахунки стали домінуючими і за кількістю, і за сумою. Картка та мобільний застосунок перетворилися на основний інструмент управління грошима для більшості громадян. Ці зміни прямо впливають на стратегії банків та фінтех-компаній. Вони змушені

адаптувати свої продукти під нову поведінку клієнтів та підвищені очікування щодо швидкості, зручності й безпеки платежів.

Таким чином, фінтех-інновації в Україні поступово змінюють не лише платіжну поведінку клієнтів, а й роль банків у фінансовій системі. Вони змушують банки конкурувати не тільки відсотковими ставками, а й якістю цифрових сервісів, зручністю мобільних застосунків, швидкістю операцій та рівнем персоналізації. Саме тому далі, у наступному підпункті, доцільно перейти до аналізу того, як провідні банки України впроваджують фінтех-рішення на практиці та яким чином це відображається на їхній діяльності.

2.2 Використання фінтех-інновацій на прикладі провідних банків України

Упродовж останніх років українські банки опинилися у ситуації, коли фінтех перестав бути просто додатковим інструментом і фактично перетворився на необхідність. Зміни в поведінці клієнтів, стрімке зростання ролі мобільних сервісів, а також воєнні обставини змусили банки переосмислити, як саме вони надають фінансові послуги. Тому цифрова трансформація перестала бути окремим проєктом — вона стала основою щоденної роботи банківського сектору.

Сьогодні інновації впливають не лише на те, як банк проводить платежі чи відкриває рахунок. Вони змінюють підхід до обслуговування, структуру витрат, швидкість реагування на запити клієнтів і навіть стратегію розвитку. Банки фактично почали працювати у тій же логіці, що й фінтех-компанії: швидкість рішень, прості інтерфейси, автоматизація, мінімум паперових процедур та максимальна зручність для користувача.

Важливо розглянути, як українські банки впроваджують фінтех-рішення на практиці. Це дозволяє побачити не лише загальну картину

розвитку цифрових сервісів, а й те, як банки адаптуються до нових умов, які технології стають для них пріоритетними, та як змінюється конкуренція між ними.

Проте аналіз усіх 60 банків, що працюють в Україні станом на II квартал 2025 року, не є доцільним. І це не лише через обсяг інформації, а й через те, що вплив на фінансову систему є дуже нерівномірним. Саме тому необхідно визначити групу провідних банків, які фактично задають темп цифрової трансформації та формують взаємодію з фінтех-сектором.

Для вибору банків будемо базуватися на поєднанні методу цільового відбору та структурного аналізу ринку банківських активів. Згідно з оглядом банківського сектору НБУ (серпень 2025 р.), 20 найбільших банків контролюють понад 93,4 % активів, а топ-5 банків — 55,7 %. Це свідчить про високу концентрацію ринку та визначальну роль великих установ у формуванні сучасної банківської екосистеми України [38]. Саме ці банки демонструють найактивніше впровадження цифрових сервісів, партнерства з фінтех-компаніями, розвиток мобільних застосунків, роботу з відкритими API та участь у впровадженні нормативних змін, таких як ISO 20022, IPS та Open Banking.

Також у звіті Fintech in UA 2024 зазначено, що саме великі банки виступають «точками входу» для фінтех-інновацій, оскільки володіють IT-інфраструктурою, клієнтською базою та фінансовими ресурсами, необхідними для впровадження технологічних рішень. У звіті наголошується, що провідні банки стають не лише користувачами технологій, а й активними партнерами фінтех-компаній. А це в свою чергу формує нову модель ринку не конкурентну, а партнерську [40].

На основі офіційних статистичних даних НБУ, профільних фінтех-звітів та аналізу ринку було відібрано такі банки: ПриватБанк, Universal Bank (Monobank) та Ощадбанк. Кожен із них має чітко визначені ознаки

фінтех-лідерства: масштаб діяльності, активність у цифровізації, реальна присутність у фінтех-екосистемі та участь у партнерських проєктах.

Нижче наведено таблицю, що демонструє обґрунтування вибору (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Характеристика банків

Банк	Аргументація
ПриватБанк	Найбільший банк України за активами та кількістю карток; понад 19 млн клієнтів; лідер у впровадженні цифрових сервісів: NFC, FacePay24, Tap to Phone.
Universal Bank (Monobank)	Перший український необанк; понад 10 млн користувачів мобільного застосунку; один із найпопулярніших фінтех-продуктів, активно використовує AI та аналітику даних.
Ощадбанк	Державний банк та партнер Мінцифри у держпрограмах («Оселя», «Відновлення»); активно інвестує у цифровізацію та мобільний банкінг.

Джерело: створено автором на основі матеріалів [47-49]

Отже, для аналізу обрані банки, які мають найбільшу клієнтську базу та активно розвивають цифрові сервіси: Монобанк, ПриватБанк, Ощадбанк. Кожен з них використовує різні технологічні рішення, але разом вони формують сучасну модель роботи банківського сектора. В них основний акцент зроблено на мобільний банкінг, автоматизацію операцій, онлайн-платежі, впровадження штучного інтелекту та партнерство з фінтех-компаніями. Такий склад дозволяє побачити, як розвивається цифровізація одразу в кількох вимірах: державному, приватному та інноваційному.

ПриватБанк

ПриватБанк залишається ключовим гравцем українського банківського ринку та одним із головних платників податків держави. За результатами 2024 року банк продемонстрував один із найкращих фінансових показників у своїй історії (рис. 2.4), що свідчить про потужну бізнес-модель та високий рівень операційної ефективності.

Рис. 2.4 Попередні фінансові показники ПриватБанку за 2024 рік
Джерело: створено автором на основі матеріалів [50]

Зазначення у звіті формулювання «фінансовий результат до підтвердження аудитором» означає, що ці дані могли зазнати уточнення під час аудиторської перевірки. Тому для цілей аналізу важливо розрізняти попередні оцінки та підтверджені показники. Саме тому, щоб уникнути методологічної помилки та забезпечити достовірність дослідження, далі використано офіційно затверджені дані Міністерства фінансів України, опубліковані станом на 01.01.2025 та 01.07.2025 рр. Таке порівняння дає можливість оцінити, чи зберіг банк темп розвитку після рекордного 2024 року, та з'ясувати, наскільки стабільною є його фінансова модель в умовах війни (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Порівняння показників ПриватБанку за півроку

Показник	01.01. 2025	01.07. 2025	Зміна (абсолютна)	Зміна (%)	Аналітика
Загальні активи (млрд грн)	956,7	975,3	+18,5 млрд грн	+1,9%	Зростання активів свідчить про розширення інвестицій та стабільне функціонування банку в умовах воєнної економіки.
Чисті активи (млрд грн)	771,8	792,4	+20,6 млрд грн	+2,7%	Позитивна динаміка підтверджує зміцнення капіталізації й підвищення фінансової стійкості.
Кредити клієнтам (млрд грн)	117	134,5	+17,5 млрд грн	+15,0%	Таке зростання може бути пов'язане з державною підтримкою бізнесу та підвищенням ділової активності.
Кошти клієнтів (млрд грн)	611,6	641,8	+30,3 млрд грн	+5,0%	Депозитні ресурси залишаються одним із ключових джерел фінансування банку.
Кошти фізичних осіб (млрд грн)	438	476,3	+38,2 млрд грн	+8,7%	Зростає довіра населення та популярність цифрових сервісів банку.
Кількість відділень (од.)	1 173	1 168	–5 од.	—	Невелике скорочення мережі вказує на перехід до моделі дистанційного обслуговування.
Кількість співробітників (осіб)	18 143	18 353	+210 осіб	—	Збільшення штату свідчить про розширення операційної діяльності.
Прибуток після оподаткування (млрд грн)	40,1 (за 2024)	34,9 (І півр. 2025)	—	—	За 6 міс. 2025 року вже досягнуто 87% прибутку від усього 2024 року — тенденція до випереджального зростання.

Джерело: створено автором на основі матеріалів [51, 52]

Розглянуті дані в таблиці 2.2 показують, що банк продовжує демонструвати зростання навіть під час війни. На нашу думку, найбільш показовим є збільшення чистих активів та кредитування клієнтів. Це

означає, що банк не просто зберігає позиції, але активно розвивається. Ймовірно, тут зіграла роль стратегія цифровізації та підтримка підприємців через онлайн-сервіси.

Зростання депозитів фізичних осіб (+8,7%) також свідчить про довіру до банку. Це важливо, тому що під час нестабільності люди зазвичай вилучають гроші, а тут - навпаки. Я вважаю, що одна з причин - це зручність використання мобільного застосунку «Приват24», який фактично замінив традиційне відділення.

Показник прибутку за перше півріччя 2025 року теж виглядає дуже сильним. Якщо за 6 місяців банк заробив 34,9 млрд грн, тобто 87% від результату 2024 року. Це означає, що банк може перевищити торішній рекорд. Така динаміка свідчить про високу ефективність управління і про те, що банк правильно адаптувався до воєнних умов.

Помітно також, що відділень стало трохи менше. Це не виглядає як проблема. Скоріше, це ознака переходу до digital-first стратегії, де головний офіс – це смартфон клієнта. На нашу думку, це прямий результат впливу фінтех-рішень.

Отже, результати за півроку показують, що ПриватБанк не лише зберігає позиції лідера, а й формує нову модель банківського бізнесу. Фінтех-рішення стали не доповненням, а основою його роботи. У наступних підпунктах кваліфікаційної роботи буде розглянуто, які саме цифрові інструменти формують екосистему ПриватБанку і як вони впливають на поведінку клієнтів, структуру бізнесу та прибутковість банку.

Фінансові показники самі по собі ще не показують, що саме вирізняє ПриватБанк серед інших. Його фінтех-специфіка проявляється значно глибше, а саме у цифровій екосистемі, побудованій навколо застосунку «Приват24». Спочатку цей сервіс був лише зручним способом оплати комунальних послуг, однак із часом перетворився на платформу, через яку

клієнти можуть фактично повністю обслуговуватись дистанційно. У певному сенсі «Приват24» став цифровим відділенням банку, яке працює 24/7 і не прив'язане до географії. «Приват24» для фізичних осіб поднює в собі і цифровий гаманець, і альтернатива відділенню.

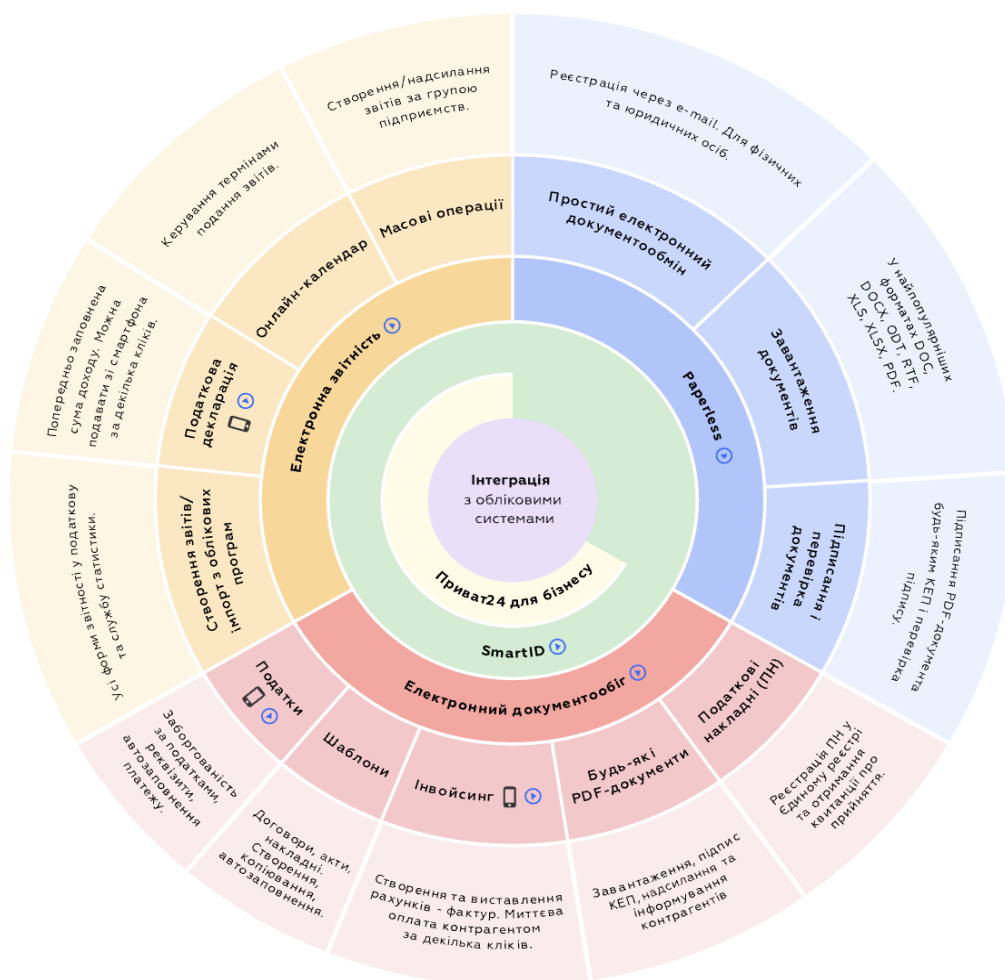
На практиці цей застосунок цілком замінює традиційну взаємодію між клієнтом і банком. В застосунку доступні такі функції як:

- відкрити й обслуговувати карткові рахунки;
- сплачувати комунальні платежі, штрафи, покупки;
- здійснювати миттєві P2P-перекази за номером телефону або IBAN;
- оформлювати депозити, кредити й розстрочки;
- підключати віртуальні та токенизовані картки (Apple Pay, Google Pay);
- купувати квитки, страховки, поповнювати мобільний зв'язок.

На нашу думку, саме поєднання цих функцій робить сервіс не просто корисним, а звичним. Багато користувачів вже сприймають смартфон як банківський інструмент, а не як додаток «для окремих випадків». Це суттєво вплинуло на поведінку клієнтів та прискорило відхід від готівкових операцій.

Для корпоративних клієнтів і ФОП ПриватБанк створив окрему цифрову платформу, яка отримала назву «Приват24 для бізнесу». Її логіка помітно відрізняється від звичайного банкінгу. Головна мета полягає в тому, щоб не просто показати баланс чи дозволити провести платіж, а допомогти підприємцю організувати щоденну роботу без зупинок і постійного відвідування відділень (рис. 2.5).

Екосистема онлайн-сервісів

* Усі сервіси доступні в браузері на будь-якому пристрої.
 ☑ – доступні також у мобільному додатку «Приват24 для бізнесу».

Рис 2.5 Екосистема онлайн-сервісів ПриватБанк

Джерело: [63]

На рисунку 2.5 описана дана модель, де в центрі знаходиться взаємодія з обліковими системами підприємства, а навколо неї поступово формуються сервіси різного призначення (документи, розрахунки, звітність, цифрова ідентифікація тощо).

На практиці це проявляється у трьох ключових напрямках. По-перше, у сервісах для електронного документообігу. У «Приват24 для бізнесу» можна створити рахунки, акти, договори, а також підписати їх без

окремого програмного забезпечення. Це суттєво зменшує паперову роботу та прискорює взаєморозрахунки.

По-друге, банк інтегрував у платформу функції податкового та звітного супроводу. Підприємець може сформувати звіт і передати його до відповідного органу, не виходячи з кабінету. Особливо це корисно для ФОП, адже їм не потрібно купувати стороннє ПЗ або шукати бухгалтера для базових операцій.

По-третє, система дозволяє проводити масові виплати – наприклад, зарплати або регулярні платежі контрагентам. Такі операції можна під'єднати до внутрішньої системи підприємства, що економить час і робить процес автоматизованим.

Окремої уваги заслуговує SmartID. Це не просто засіб підпису, а спосіб цифрової ідентифікації, який позбавляє необхідності фізичного носія ключа. Його наявність робить роботу сервісу більш доступною, особливо для малого бізнесу, де не завжди є спеціалісти з ІТ чи юристи.

Така модель стає не просто сервісом, а частиною операційного циклу бізнесу, що підсилює взаємозалежність між банком і клієнтом.

Ще одним напрямом цифрової трансформації ПриватБанку стало впровадження платіжних рішень, які охоплюють як онлайн-, так і офлайн-сферу торгівлі. Вони не обмежуються звичайним прийомом платежів, а створюють цілу систему взаємодії між банком, бізнесом та споживачем, що поступово формує нову культуру платіжної поведінки:

1. LiqPay та PrivatPay: ці сервіси орієнтовані на електронну комерцію та дистанційне обслуговування клієнтів. Підприємства можуть приймати платежі через картки, мобільні гаманці або інтеграцію з «Приват24». Основна перевага багатьох сервісів полягає у спрощеній процедурі підключення, що дозволяє навіть невеликим компаніям швидко вийти на ринок без складного технічного налаштування.

2. QR-еквайринг : у багатьох сферах малого бізнесу використання класичних платіжних терміналів є фінансово складним. Альтернативою стає QR-код, який генерується в системі банку та використовується як засіб прийому платежів. Оплата проводиться через сканування коду у смартфоні, що зменшує витрати підприємця та пришвидшує обслуговування покупців.

3. FacePay24: сервіс ґрунтується на біометричних технологіях: клієнт попередньо створює цифровий шаблон обличчя, а підтвердження оплати відбувається через камеру спеціального терміналу. Цей підхід поєднує інноваційність і практичність, адже не потребує картки чи смартфона. Попри демонстраційний характер, він показує напрям подальшого розвитку платіжних сервісів.

4. POS-мережа: ПриватБанк має одну з найбільших мереж платіжних терміналів в Україні, що забезпечує охоплення різноманітних торгових точок. У поєднанні зі згаданими цифровими сервісами виникає комплексна екосистема прийому платежів, яка охоплює різні моделі бізнесу — від роздрібної торгівлі до онлайн-комерції.

Отже, ПриватБанк поступово перейшов до моделі, де фінансові операції стають частиною цифрового середовища клієнта. Це відкриває можливості для масштабування бізнесу, зменшує операційні витрати та підсилює позиції банку в умовах зміни економічної структури країни.

Monobank

У рамках дослідження фінтех-інновацій особливу увагу варто приділити Monobank, який став одним із найвідоміших прикладів цифрової трансформації банківського сектору України. Його поява показала, що банк може існувати без відділень і фізичних документів. Це не окремий продукт, а модель, яка змінила уявлення суспільства про банківські послуги. На нашу думку, історія Monobank — це приклад того,

як технології можуть не лише підтримувати фінансову систему, а й формувати нову культуру користування грошима.

Monobank став одним з найяскравіших прикладів того, як фінтех здатен повністю змінити банківську модель. На відміну від традиційних банків, він не має жодного фізичного відділення. Уся взаємодія з клієнтами відбувається через смартфон. Такий підхід дозволив банку суттєво скоротити операційні витрати, прискорити процеси відкриття рахунків та надати клієнтам доступ до фінансових послуг у режимі «24/7». За своєю суттю Monobank — це не просто банк, а функціонуюча цифрова екосистема. У ній поєднані фінанси, технології, аналітика даних та автоматизовані інструменти управління ризиками.

Центральний елемент моделі — це мобільний застосунок. Саме він повністю замінює відділення, черги, паперові договори та бюрократію. На нашу думку, можливість відкрити рахунок, отримати кредит, оплатити комунальні послуги або навіть купити військові облігації за кілька кліків робить цей банк значно ближчим до клієнта, ніж традиційні установи. Тобто це дозволило побудувати гнучку систему, яка швидко адаптується до потреб ринку. У певному сенсі Monobank є прикладом того, як фінтех перетворює смартфон на персональний банк (рис. 2.6).

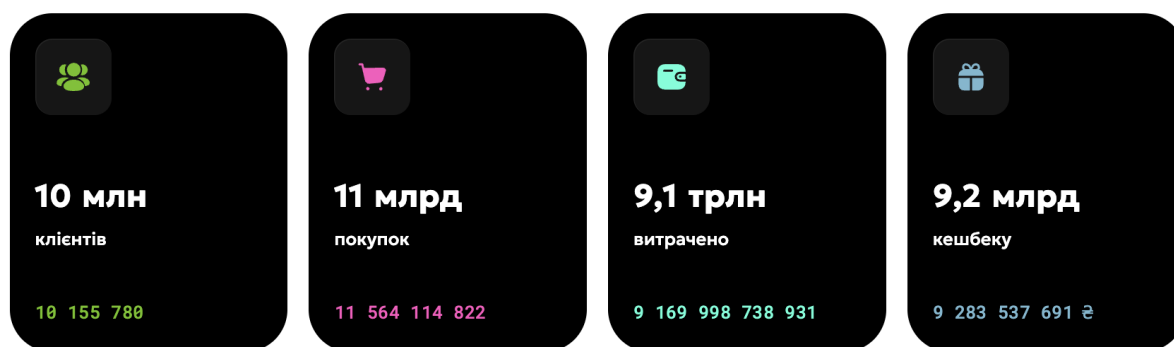

Рис 2.6 Дані Monobank

Джерело: [64]

У 2025 році, як показано на рис 2.6, кількість клієнтів перевищила 10 мільйонів осіб, а загальна сума витрат через застосунок – понад 9,1 трлн грн, що може свідчить про масштабне перенесення щоденних фінансових операцій у цифрову площину.

Однією з найуспішніших функцій Monobank є реферальна система. Вона дозволяє клієнтам запрошувати інших користувачів через персональне посилання. За це обидві сторони можуть отримати грошовий бонус або кешбек, залежно від діючої акції.

Це важливо не лише як спосіб реклами. В першу чергу, це приклад використання фінтеху для побудови мережевої моделі зростання. Банк не вкладає мільйони у класичну рекламу, а перетворює кожного клієнта на «цифрового промоутера» банку (рис. 2.7).

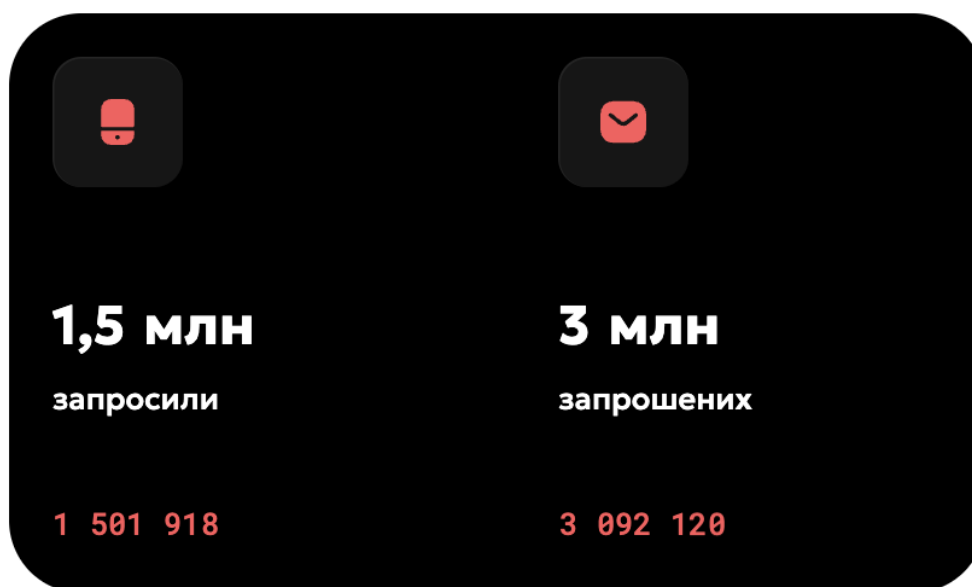

Рис 2.7 Показники реферальної програми

Джерело: [64]

За даними з офіційного дашборду (рис 2.7), 1,5 млн людей запросили друзів і понад 3 млн користувачів долучилися за реферальним посиланням.

Реферальна система не просто збільшує кількість клієнтів. Вона показує, що фінтех може будувати бізнес не через рекламу, а через довіру. Люди радять Monobank друзям, бо вважають його корисним. Це означає, що модель банку ґрунтується не на паперах, не на відділеннях, а на поведінці та емоціях людей, які самі стають частиною розвитку банку. Фактично Monobank створює цифрову спільноту, а не просто клієнтську базу. І саме це відрізняє фінтех від класичного банкінгу.

На нашу думку, саме карткові продукти дозволяють побачити, як Monobank змінює логіку банківського обслуговування. Карта перестала бути просто «пластиком», який потрібен для зняття готівки. Вона перетворилася на цифрового фінансового асистента, який супроводжує клієнта у щоденних рішеннях.

У Monobank картка — це не продукт, а платформа, на якій будуються фінтех-сервіси. У додатку можна:

- миттєво створити або перевипустити картку у віртуальному вигляді;
- оформити картку для дитини з власними лімітами;
- розбити покупку на розстрочку одним свайпом;
- створити тимчасову картку спеціально для інтернет-платежів;
- розподілити рахунок між друзями — функція Split Bill;
- автоматично отримувати кешбек в обраних категоріях;
- бачити аналітику витрат у вигляді графіків і діаграм;
- порівнювати витрати з попередніми місяцями.

Тобто банк фактично навчив картку «думати» за клієнта. Якщо раніше люди самотійно робили фінансові підрахунки, то тепер ці функції виконує застосунок. Саме це я вважаю справжньою рисою фінтеху, а саме банківська послуга стає цифровою поведінкою.

Усі ці інструменти створюють не просто зручність, а велику базу для аналітики. Саме тому важливо подивитись, як користувачі реально

поводяться із карткою у житті. Монобанк публікує відкритий дашборд із даними про витрати, і це дозволяє проаналізувати зміни в фінансовій поведінці українців (рис. 2.8).

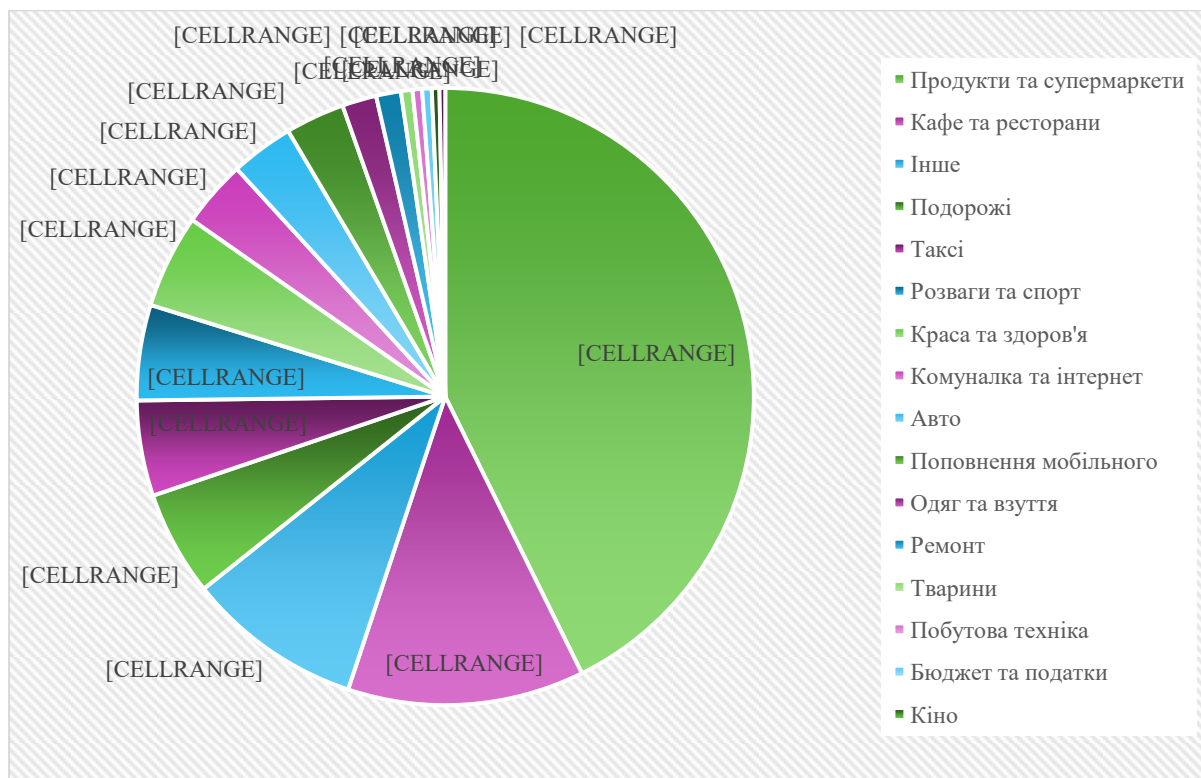

Рис 2.8 Кількість покупок у категорії [64]

Джерело: [64]

Рис. 2.8 демонструє структуру покупок клієнтів Monobank за категоріями. Найбільша частка припадає на продукти та супермаркети — 42,7%. Це показує, що Monobank став основним платіжним інструментом для щоденного споживання. Далі йдуть кафе та ресторани (12,4%), інші витрати (9,2%), поїздки (5,5%), таксі (5,0%), розваги та спорт (5,0%), краса та здоров'я (4,9%). Інші категорії мають меншу частку, але також формують постійний попит.

Дана структура сигналізує, що банк не просто опрацьовує транзакції, а відображає реальний ритм життя українців. Така аналітика — це вже певне фінтех-поведінкова модель, яка дозволяє банку:

– планувати нові продукти для окремих сегментів клієнтів;

- формувати персональні пропозиції через push-аналітику;
- розраховувати ризики й скорингові моделі на основі звичок;
- прогнозувати попит у різних галузях ринку;
- підтримувати малий бізнес у тих категоріях, що є найбільш активними.

Особливо важливо, що понад 40% витрат — це щоденні покупки. Це означає, що Monobank виконує вже не роль «другого банку для зручності», а фактично став платіжною платформою, без якої важко уявити повсякденне життя.

Кредитування також працює за власною системою. Скорингові моделі враховують історію покупок, регулярність витрат, стабільність доходів та активність у застосунку. Завдяки цьому ліміти встановлюються автоматично, а миттєві кредити видаються без заяв і без відвідування відділення. Фактично рішення про кредит формує не менеджер, а алгоритм. Це ще раз підтверджує, що фінтех змінює саму логіку банківського ризик-менеджменту.

Ще один важливий аспект — API-підхід. Monobank відкриває частину своїх функцій для інтеграції із зовнішніми системами. Саме тому програми лояльності, CRM-бізнесу, бухгалтерські сервіси або маркетплейси можуть підключатися до банку без тривалих процедур і ручної роботи. Завдяки цьому банк стає частиною цифрових ланцюгів бізнесу. Вважаємо, що саме API робить Monobank не просто банком, а платформою, яку можуть «вбудовувати» в інші продукти.

Для ефективної роботи з великою кількістю даних банк використовує власні антифрод-системи. Вони перевіряють кожну транзакцію у режимі реального часу: аналізуються геолокація, тип операції, середня сума, поведінка користувача в попередні дні. Якщо алгоритм бачить відхилення, операція блокується або банк надсилає push-

підтвердження. У такий спосіб Monobank поєднує швидкість фінтеху з рівнем безпеки класичного банку.

Окрему роль відіграє push-аналітика. Застосунок не тільки показує баланс, він аналізує витрати й формує статистику за категоріями. Клієнт бачить, скільки витратив у порівнянні з попереднім місяцем, і починає керувати фінансами більш усвідомлено. Тут фінтех виходить за межі банківської справи й переходить у сферу фінансової поведінки та персонального планування.

Monobank працює не тільки з фізичними особами. Окремий напрямок — фінтех-сервіси для бізнесу, які дозволяють підприємцям працювати повністю дистанційно. У застосунку можна:

- відкрити рахунок ФОП;
- виставити рахунок партнеру;
- створити інвойс;
- оплатити податки;
- підписати документи через КЕП;
- отримати аналітику за витратами;
- налаштувати регулярні платежі.

Таким чином, Monobank фактично виконує роль цифрового бухгалтера, касира, аналітика та навіть консультанта. Це приклад того, як фінтех замінює традиційні бізнес-послуги та створює нову модель підприємництва — без паперів і без черг.

Важливо, що Monobank активно розвиває маркетплейс у застосунку — це вже не тільки банк, а своєрідний «цифровий супермаркет», де можна купити квитки, страхування, державні послуги, підписки, оплатити курси чи оформити кредит на покупку товару. Банк поступово перетворюється на платформу, де фінансова операція — лише частина ширшого процесу. Важливо, що більшість цих сервісів у класичному банку вимагали б відвідування відділення або звернення до кількох різних установ. У

Monobank усе реалізовано в одному застосунку. Тобто банк перетворюється на фінансову екосистему, яка об'єднує різні ринки в єдиному цифровому середовищі.

Окремо варто відзначити сервіс донатів. Monobank став одним із найбільших цифрових майданчиків для благодійних зборів в Україні. Донати можна робити у два кліки, а банк формує статистику, і навіть публічні рейтинги збирачів. Це показує цікаве явище: фінтех не тільки спрощує фінансові операції, але формує соціальну відповідальність. На нашу думку, саме через донати банк стає частиною громадянського суспільства, а не лише фінансової системи. За офіційними даними, через систему банку було зібрано понад 100 млрд грн донатів, що підтверджує масштаб соціального впливу фінтеху в Україні [65].

Важливо й те, що Monobank тісно співпрацює з державою — застосунок інтегрований із сервісами «Дія», а це означає, що клієнт може використовувати цифрові документи, авторизуватися через BankID та здійснювати держплатежі без виходу з мобільного додатку. Це вже не просто партнерство, бо фінтех починає виконувати частину державних функцій, забезпечуючи зручність і швидкий доступ до послуг. Я вважаю, що саме такий формат співпраці показує еволюцію банківського сектору — банк стає інфраструктурним елементом цифрової держави.

Ще один показовий інструмент — військові облігації. Monobank дав можливість купувати їх прямо у застосунку, без посередників і складних процедур. Це зробило інвестиції у державу масовим явищем — користувачі купують облігації як «звичайний продукт», а не як складний фінансовий інструмент. На нашу думку, це приклад справжнього фінтех-впливу: банк не просто продає продукт, а змінює ставлення людей до фінансів, перетворюючи пасивні заощадження на інструмент підтримки економіки.

Отже, Monobank показує, що банк може працювати не як установа, а як цифровий сервіс, який формує поведінку клієнта та змінює ринок. Це вже не просто банківський продукт, а фінтех-інфраструктура, яка впливає на те, як люди платять, заощаджують, інвестують і навіть допомагають армії.

Ощадбанк

Ощадбанк є одним із найбільших та найстаріших банків України. Він має стратегічне значення для держави, тому що виконує соціальну функцію, працює з малозабезпеченими групами населення, пенсіонерами, бюджетниками та підприємцями. Через аналіз саме такого банку, зможемо подивитися чи може фінтех працювати не лише з молодого цифровою аудиторією, а й із широким колом клієнтів. Це дозволяє оцінити, як цифровізація впливає на традиційний державний банк.

Однак важливо не лише описати роль банку, а й перевірити, як він змінюється на практиці. Для цього необхідно проаналізувати реальні фінансові показники за останній період. Якщо цифрова трансформація справді працює, це повинно проявлятися у зростанні активів, зміні структури доходів та поступовому скороченні мережі відділень. Тому нижче подано порівняння основних показників Ощадбанку станом на 01.01.2025 та 01.07.2025 року. Такий аналіз дозволяє побачити, чи рухається банк у напрямі сучасної фінтех-моделі, чи поки зберігає традиційну форму діяльності.

Таблиця 2.3

Порівняння показників Ощадбанку за півроку

Показник	01.01. 2025	01.07. 2025	Зміна (абсо- лютна)	Зміна (%)	Аналітичні висновки
Загальні активи (млрд грн)	457,06	460,17	3,11	0,70%	Невелике зростання, що свідчить про утримання позицій банку в нестабільних умовах.

Продовження таблиці 2.3

Чисті активи (млрд грн)	430,92	432,94	2,02	0,50%	Показник зберігає стабільність, однак темпи зростання уповільнились.
Кредити та заборгованість клієнтів (млрд грн)	111,08	118,5	7,41	6,70%	Відчутний приріст — активізація кредитування бізнесу та населення.
- юридичні особи	90	95,4	5,39	6,00%	Бізнес-кредитування відновлюється.
- фізичні особи	21,08	23,1	2,02	9,60%	Високий попит населення на кредитні продукти.
ОВДП (млрд грн)	180,24	176,11	-4,13	-2,3%	Зменшення вкладень у державні облігації — можливо, перерозподіл коштів на кредитування.
Кошти клієнтів (млрд грн)	374,33	372,27	-2,05	-0,6%	Незначне зниження свідчить про обережність вкладників.
- СГД та НФУ	161,72	150,87	-10,85	-6,7%	Бізнес частково виводить кошти, можливо — для оперативних витрат.
- фізичні особи	210,19	219,17	8,98	4,30%	Населення продовжує довіряти банку — важливий позитивний сигнал.
Кількість відділень (од.)	1 782	1 147	-635	—	Скорочення мережі — перехід до цифрового обслуговування.
Кількість співробітників (осіб)	18 575	17 893	-682	—	Оптимізація штату — частина цифрової трансформації.
Прибуток після оподаткування (млн грн)	7 893	8 270	377	4,80%	Попри скорочення мережі банк демонструє зростання прибутку.

Джерело: створено автором на основі матеріалів [71,72]

З таблиці 2.3 бачимо, що активи банку показують невелике, але позитивне зростання. Загальні активи збільшилися лише на 0,7%, а чисті - на 0,5%. Це свідчить про стриману, але контрольовану динаміку. Банк зберіг свою позицію на ринку, не допускаючи різких коливань.

Кредитування - одна з найпомітніших змін. За пів року обсяг кредитів зріс на 6,7%, що є суттєвим показником активності. Особливо

помітне зростання спостерігається серед фізичних осіб (+9,6%). Це означає, що населення повертається до споживання, а банк - до функції економічної підтримки. Водночас збільшення кредитів юридичним особам (+6,0%) підтверджує часткове пожвавлення бізнесу.

ОВДП (державні облігації) зменшилися на 4,13 млрд грн. На нашу думку, це може бути ознакою перерозподілу ресурсів – з пасивного інвестування до активного кредитування. Такий рух показує, що банк переходить від збереження ліквідності до підтримки економіки.

Кошти клієнтів загалом трохи знизилися (-0,6%), проте структура відтоку є показовою. Бізнес зменшив свою частку на 6,7%, тоді як фізичні особи збільшили депозити на 4,3%. Це може означати, що на тлі невизначеності населення шукає надійні канали для збереження заощаджень. Таким чином, Ощадбанк залишається «банком довіри» для громадян.

Найбільш помітна трансформація - це скорочення мережі відділень. За пів року їх стало менше на 635 одиниць. Це значна цифра, яка свідчить про перехід до цифрового обслуговування. Одночасно скоротилася і кількість співробітників (-682 осіб). Це може бути наслідком автоматизації процесів, впровадження дистанційного обслуговування та оптимізації витрат. Попри ці скорочення, прибуток зріс на 4,8%. Це важливий сигнал: банк переходить до більш ефективної моделі управління. Основна тенденція — не збільшення масштабів, а підвищення якості роботи.

Дані в таблиці 2.3 демонструють, що Ощадбанк поступово переходить до нової моделі роботи. Незважаючи на складні економічні умови, банк загалом утримує стабільність і продовжує адаптуватися до цифрового середовища. Такі зміни навряд чи були б можливими без цифрових каналів, особливо без мобільного сервісу Oschad 24/7, який поступово замінює фізичні відділення. Це не просто мобільний застосунок. Він фактично стає новим форматом взаємодії банку з клієнтом, де

смартфон замінює касу, відділення та паперові договори. У ньому реалізовано більшість базових банківських операцій: перекази, оплату послуг, депозити, управління картками, валютний обмін, створення шаблонів та навіть дистанційне відкриття рахунків.

Це важливо з кількох причин:

- онлайн-рахунок та картка - зменшує потребу у відділеннях;
- оплата комунальних та держпослуг - заміна кас та терміналів самообслуговування;
- депозити онлайн - підвищення ліквідності банку без витрат на персонал;
- безконтактні платежі (NFC, Apple Pay, Google Pay) - банк формує звичку безготівкових витрат;
- push-аналітика - створює фінансову поведінку клієнта;
- QR-платежі - відкриває можливості для малого бізнесу.

Таким чином, Oschad 24/7 поступово формує нове ядро банку, яке ґрунтується не на мережі філій, а на мережі користувачів. Це особливо важливо, особливо в тому контексті, що відбулось скорочення відділень майже на 36% за півроку. Це показує тенденцію до digital-first стратегії.

У сфері бізнесу Ощадбанк теж поступово відходить від класичної моделі. Важливо побачити, як вони вплинули на саму структуру банку:

1. POS-термінали та еквайринг. Банк спростив підключення еквайрингу для малого бізнесу. Це особливо важливо для сезонних торговців, ринкових підприємців, кав'ярень та невеликих сервісів. На нашу думку, саме через POS-еквайринг банк вийшов за межі «державного іміджу» та почав конкурувати з комерційними банками.

2. QR-продажі. QR-платежі дозволили бізнесу працювати без обладнання і без початкових інвестицій. Для малого підприємця це фактично перший крок у безготівкову економіку. Це важливо, бо фінтех у цьому випадку — це не технологія, а шанс вийти з тіні.

3. SmartID. Цифровий підпис дозволяє працювати без паперових документів. Тепер підприємець може підписати рахунок, договір або заявку в Oschad 24/7. Це не лише зручно. В першу чергу це виводить банк із «бюрократичного образу», з яким раніше асоціювався Ощадбанк.

4. API-сервіси. Банк поступово відкриває функції через API, що дозволяє бізнесу інтегрувати банківські операції у свої системи. У класичній моделі бізнес приходив у відділення. У новій — банк інтегрується в бізнес, стаючи частиною його цифрової структури.

Це свідчить про те, що банк поступово рухається до тієї ж логіки, яку ми спостерігали у Monobank — тобто банк «вбудовується» у життя клієнта, а не навпаки.

Важливо відзначити, що Ощадбанк є особливим прикладом того, як фінтех може працювати не лише у комерційному секторі, а й виконувати соціальну місію держави. Він обслуговує значну частину населення, яке потребує не просто банківських послуг, а доступу до соціальних виплат, компенсацій і державних програм. Саме тому цей банк демонструє, що технології можуть впливати не тільки на зручність клієнтів, а й на ефективність державної політики.

Після початку війни структура клієнтів Ощадбанку змінилася. До регулярних користувачів додалися внутрішньо переміщені особи, пенсіонери, отримувачі субсидій та учасники державних програм підтримки. У відповідь банк почав переводити соціальні виплати у цифровий формат. Через застосунок Oschad 24/7 можна отримати інформацію про пенсійний рахунок, зарахування компенсацій, субсидій чи допомоги для ВПО. І все це без необхідності стояти у черзі або відвідувати відділення. Це фактично змінило спосіб комунікації між людиною та державою.

Особливо показовими стали програми Армія+, eRecovery та eОселя, де Ощадбанк виступає не просто банком-оператором, а цифровим

посередником між державою і громадянином. Наприклад, у програмі «eRecovery» кошти на відновлення житла надходять на спеціальні рахунки, що можна контролювати в онлайн-форматі. Нові механізми підтвердження особи і QR-оплати зменшили кількість паперових процедур і знизили рівень бюрократії. У межах «Армія+» банк виконує роль платформи для підтримки військових, де фінтех стає формою громадянської участі, а не лише фінансовою операцією. На нашу думку, саме тут фінтех набуває нового значення — він виконує не тільки економічну, а й соціальну функцію. Якщо раніше банки переважно працювали з прибутковими сегментами ринку, то зараз цифрові інструменти дозволяють обслуговувати навіть найвразливіші групи населення. Соціальні виплати стали «видимими» — з'явився контроль, швидкість і прозорість. Це важливо, бо цифровізація допомагає не тільки підвищувати зручність, але й зменшувати ризики зловживань і корупції у системі соціальних виплат.

Таким чином, фінтех у випадку Ощадбанку стає не додатковим сервісом, а основою цифрової соціальної політики. Він не лише підтримує банківські послуги, а фактично трансформує механізм взаємодії громадянина з державою. Це дозволяє зробити висновок, що фінтех здатен працювати не тільки в сегменті бізнесу або молодій аудиторії, як у випадку Monobank, а й у соціально чутливих сферах. Саме тому Ощадбанк заслуговує уваги як приклад того, як цифрові інструменти можуть впливати на економічну стійкість і соціальну підтримку населення.

Отже, Ощадбанк демонструє, що фінтех не є привілеєм лише нових приватних банків. Навіть державна установа з великим соціальним навантаженням здатна перейти до цифрової моделі роботи. На нашу думку, цінність цього прикладу полягає в тому, що фінтех стає не тільки інструментом зручності, а формою соціальної політики. Через мобільні сервіси, скорочення відділень, автоматизацію виплат і впровадження QR-платежів банк змінює сам механізм взаємодії громадянина з державою. Це

показує, що цифровізація може працювати не лише у комерційному сегменті, а й у сфері соціальної підтримки населення. Саме це робить Ощадбанк важливим кейсом для дослідження.

Отже, проаналізовані банки демонструють три різні моделі впровадження фінтеху: комерційну (ПриватБанк), поведінкову (Monobank) та соціальну (Ощадбанк). Це дозволяє побачити, що цифрові технології впливають не лише на процеси, а й на роль банку в економіці та суспільстві. Наступне, що буде розглянуто, як саме фінтех впливає на ефективність роботи банків.

2.3 Вплив фінансових технологій на ефективність роботи банків

Фінансові технології поступово змінюють не лише інструменти банківської діяльності, а й саму логіку функціонування банків. Якщо раніше ефективність оцінювали через розмір мережі відділень та чисельність персоналу, то сьогодні показниками успішності стають швидкість обслуговування, гнучкість цифрових каналів та здатність банку аналізувати великі масиви даних у реальному часі. Це означає, що результативність роботи банку більше не залежить від кількості філій, а визначається тим, наскільки глибоко банк інтегрований у цифрове життя клієнта. У сучасних дослідженнях ефективність банку все частіше пов'язують не з кількістю активів, а зі швидкістю ухвалення рішень, рівнем автоматизації та здатністю працювати з великими даними. Саме цифрові канали стають новим маркером конкурентоспроможності банку, а час операції — економічним показником ефективності.

На нашу думку, фінтех поступово замінює класичну концепцію «банківської установи» на поняття «цифрового середовища». Застосунок, а не будівля, стає головним банківським каналом. Рішення ухвалюються не

працівником відділення, а алгоритмом. Паперові форми замінює електронний підпис, а платежі проводяться за допомогою NFC, QR- або P2P-механізмів. Така модель змінює структуру витрат банку, поведінку клієнтів, швидкість операцій і навіть формує нові джерела доходів. Тому фінтех-інновації сьогодні необхідно розглядати як ключовий фактор ефективності, а не як додатковий сервіс.

Одним із найбільш помітних результатів впровадження фінтеху стало скорочення витрат на фізичну інфраструктуру. Банкам більше не потрібно відкривати нові відділення, набирати тисячі працівників або зберігати готівку у великих касах. Значна частина операцій – депозити, перекази, кредити, оплата комунальних послуг – тепер відбувається через мобільний застосунок. Це не лише економія коштів, а й зміна підходу до побудови бізнес-моделі. Витрати на нерухомість, обслуговування кас, інкасацію, обладнання та адміністрування поступово перерозподіляються на IT-інфраструктуру, сервери, кібербезпеку та аналітику даних.

У цьому сенсі цифровий банкінг став формою оптимізації операційних витрат. У науковій літературі часто наголошується, що фінтех зменшує потребу в людському факторі, адже процеси автоматизуються. У практичних дослідженнях ця теза підтверджується: банки скорочують мережу відділень, але при цьому зростають їхні чисті активи та прибутки. Це означає, що ефективність більше не залежить від кількості працівників, а визначається якістю цифрових сервісів. Проте вплив фінтеху не є однозначно позитивним. Зростає залежність від IT-систем, посилюється ризик кібератак, виникає проблема цифрового відчуження людей старшого віку та потреба у постійному технологічному оновленні. Це формує для банків нові виклики. Зокрема необхідність балансувати між автоматизацією, безпекою та доступністю, що вимагає не лише інвестицій у технології, а й підвищення цифрової грамотності населення.

Впровадження digital-first моделі впливає не лише на витрати, а й на спосіб обслуговування клієнтів. Фінтех дозволяє банкам спростити складні процеси. Наприклад:

- оформлення кредиту може тривати не тиждень, а 1–2 хвилини;
- відкриття рахунку здійснюється дистанційно через застосунок;
- черги в обмінниках замінює онлайн-конвертація валют;
- запит на субсидію або компенсацію може подаватися через смартфон.

Такі зміни формують абсолютно новий стандарт взаємодії з банком. Клієнт більше не залежить від робочого часу, географії або наявності вільного консультанта. Це важливо саме в контексті ефективності, адже цифрові рішення не лише підвищують зручність, а й скорочують час операцій, що прямо впливає на продуктивність банку. З одного боку, банк швидше обробляє операції, а з іншого – клієнт отримує сервіс без затримок. Виграють обидві сторони.

Однією з найважливіших змін є поява банківської аналітики, яка базується не лише на фінансових даних, а й на поведінкових патернах. У мобільних застосунках почали використовуватись алгоритми, що аналізують стиль витрат клієнта, стабільність його доходів та частоту покупок. Ці дані стали основою для скорингових моделей, кредитних лімітів, систем ризик-менеджменту та персональних пропозицій. Іншими словами, банк почав вивчати біг дані, а не просто історію рахунку. Для оцінки ефективності тут важливо те, що банки отримали можливість точніше прогнозувати ризики. Якщо раніше кредит видавався лише за довідками або на основі розмови з менеджером, то тепер рішення ухвалюється машинним алгоритмом. Банки почали використовувати алгоритми, що автоматично виявляють шахрайські транзакції та несанкціоновані дії. Раніше контроль здійснювався вручну, а тепер це

система ризик-менеджменту на основі штучного інтелекту. Алгоритми аналізують:

- час та місце транзакції;
- тип операції і середній розмір витрат клієнта;
- підключення нового пристрою;
- IP-адресу та поведінку користувача.

У результаті чого банк отримує не просто захист від шахрайства, а й новий інструмент контролю ризиків. Якщо транзакція виглядає підозріло, її можна зупинити ще до списання коштів. Це підвищує ефективність роботи банку, адже кожна уникнена шахрайська операція означає збережені ресурси, а також це робить систему більш адаптивною та стійкою до змін економічної ситуації. Також варто відзначити, що цифрові технології перетворили дані на актив, який має економічну вартість. Банки аналізують поведінку клієнта, складають фінансові профілі та прогнозують його майбутні дії. Ця інформація дозволяє не лише зменшувати ризики, а й пропонувати нові продукти у потрібний момент. Наприклад, банк може запропонувати страховку автомобіля після того, як клієнт заправився на АЗС. Або кредит на ремонт — відразу після купівлі будівельних матеріалів. Таким чином формується нова модель прибутку – не через високі відсоткові ставки, а через точність пропозицій. У такій системі банк заробляє не на кількості клієнтів, а на якості їхнього обслуговування.

Останні роки показали, що банки стали не лише обслуговувати клієнта, а й прагнуть зайняти його життєвий простір. З'являються банківські страховки, квитки, бронювання, управління транспортом, донати, покупки в розстрочку, юридичні послуги, консультації та оновлення документів через BankID. Відбувається перехід від банку як установи — до банку як цифрової екосистеми.

Важливо, що у такій системі кожна операція приносить банку комісію. Це означає, що банк може отримувати доходи не лише від

кредитів чи депозитів, а й через комісійні операції, сервісні послуги та інтеграцію у платежі поза межами класичного фінансового сектору. Це змінює саму структуру бізнес-моделі банку. На наш погляд, справжня ефективність фінтех-моделі полягає саме в тому, що банк перестає бути самостійним майданчиком. Він стає платформою, яка проникла у повсякденність людини: транспорт, комунальні платежі, освіта, медицина, бізнес, культура та благодійність.

Цифровізація банків також відповідає стратегічному курсу України на інтеграцію до європейського фінансового простору. Регуляторні вимоги починають включати принципи сталого розвитку (ESG), фінансової інклюзії, прозорості даних та захисту прав споживачів. Це означає, що фінтех поступово виходить за межі банківської бізнес-моделі й перетворюється на інструмент державної політики.

Це дає змогу узагальнити результати аналізу та показати, як фінтех впливає одночасно на кілька напрямів діяльності банків.

Таблиця 2.4

Вплив фінтеху на ефективність роботи банків

Напрямок впливу	Традиційна модель банку	Фінтех-модель банку	Очікуваний результат
Обслуговування клієнтів	Через відділення	Через мобільний застосунок	Скорочення витрат часу і коштів
Документообіг	Паперовий	SmartID, електронний підпис	Менше бюрократії, швидкість
Кредитування	Аналіз менеджера	Скорингова модель	Збільшення обсягу кредитів
Витрати	Утримання персоналу та відділень	Аналітика, ІТ, кібербезпека	Оптимізація витрат
Ризики	Ручний контроль	Anti-fraud, AI-аналіз	Зниження шахрайства
Доходи	Переважно % за кредитами	Маркетплейс, донати, сервісні послуги	Розширення джерел доходу

Джерело: створено автором

З таблиці 2.4 видно, що фінтех впливає не точково, а системно. Він змінює одразу кілька елементів: інфраструктуру, поведінку клієнтів, кредитний процес, структуру доходів і механізм управління ризиками. Така трансформація рідко помітна одразу, однак вона призводить до зміни бізнес-моделі банку. Вона спрямована не на розширення філій, а на поглиблення цифрових каналів. Банки поступово перетворюються з установ на платформи, де операція не прив'язана до географії. Це і є нове поняття ефективності.

На основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що фінтех радикально впливає на ефективність роботи банків. Він змінює не тільки спосіб обслуговування, а й саму логіку фінансової діяльності. Банк стає швидшим, гнучкішим, дешевшим у функціонуванні та ближчим до клієнта. Відділення поступово втрачають значення, їх замінює смартфон. Алгоритм починає відігравати роль консультанта, аналітика і навіть кредитного менеджера. Поступово формується нова модель банку, де клієнт не приходить до банку, а банк вбудовується у його повсякденне життя. Отже, фінтех не просто оптимізує банківські процеси — він змінює характер фінансової системи. Банк перестає бути місцем надання послуг і перетворюється на цифрову інфраструктуру, що супроводжує людину у повсякденному житті.

Разом з тим навіть найбільш успішні приклади цифрової трансформації банків не гарантують автоматичного й безболісного поширення фінтех-рішень на весь банківський сектор. На практиці банки стикаються з регуляторними обмеженнями, технічними бар'єрами, проблемами кібербезпеки, недостатнім рівнем фінансової та цифрової грамотності клієнтів. Тому в наступному розділі доцільно перейти від аналізу вже досягнутих результатів до вивчення перешкод, що стримують розвиток фінтеху, та можливих стратегій їх подолання в банківській сфері України.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ФІНТЕХ-ІННОВАЦІЙ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

3.1 Перешкоди впровадження фінтех-рішень в банківському секторі

Фінтех вважається одним із найперспективніших напрямів розвитку банківської сфери, проте його впровадження в Україні відбувається нерівномірно. З одного боку, зростає попит на онлайн-послуги, клієнти очікують швидкості, зручності та персоналізації, а держава стимулює цифровізацію фінансових операцій. Але з іншого боку, реальний рівень інтеграції фінтеху у діяльність банків часто залежить від зовнішніх економічних умов та внутрішньої готовності установ до змін.

На практиці помітно, що банки не завжди впроваджують інновації комплексно. Часто вони запускають лише окремі елементи цифровізації, без зміни процесів усередині установи. Це призводить до ситуації, коли банк має мобільний застосунок, але значна частина операцій все одно виконується вручну або через відділення. Такий «перехідний стан» створює відчуття прогресу, але насправді затримує перехід до повноцінної цифрової моделі банківських послуг.

Водночас міжнародний досвід показує, що інтеграція фінтеху потребує не лише технологій, а й визначеної стратегії, фінансової стійкості, регуляторної підтримки та готовності клієнта приймати зміни. Саме тому в українських умовах фінтех не можна розглядати як окремий продукт — він є цілою системою, що об'єднує банки, споживачів, державу, технологічні компанії та інфраструктуру. Перешкоди виникають не в одному місці, а на кожному з цих рівнів, що вимагає комплексного аналізу.

Перешкоди, з якими стикається банківський сектор України, можна умовно поділити на декілька груп: економічні, регуляторні, технологічні,

клієнтські та організаційні. Вони є частинами єдиної системи, тому важливо розглядати їх комплексно, однак для більш точного розуміння доцільно виокремити основні групи перешкод та подивитися кожен з них окремо:

1. Економічні та фінансові перешкоди: запуск і підтримка сучасних фінтех-рішень потребує значних інвестицій. Наприклад, системи штучного інтелекту або алгоритми для аналізу великих масивів даних (big data) є дорогими у впровадженні та обслуговуванні. Українські банки змушені діяти в умовах економічної нестабільності, а фінтех-компаніям часто складно знайти фінансування, особливо на етапі зростання. В результаті темпи розвитку залежать не лише від інноваційності, а й від наявного капіталу.

2. Регуляторні бар'єри: банки та фінтех-компанії зіштовхуються з вимогами ліцензування, складними комплаєнс-процедурами (тобто дотриманням вимог законодавства) та невизначеністю щодо роботи з новими технологіями, наприклад, штучного інтелекту. Часто регулятор не встигає адаптувати нормативну базу до швидкого розвитку ринку, що створює непевність і затримує запуск нових продуктів. Україна активно рухається в напрямі створення регуляторної «пісочниці», тобто тестового середовища для фінтеху, але ці механізми ще потребують доопрацювання.

3. Технологічні бар'єри: не всі банки готові до інтеграції нових рішень через застарілі IT-системи. Інколи нова технологія не може «підключитися» до старої структури банку — і процес цифровізації затягується. Складається ситуація, коли банк має сучасний застосунок, але технічна база не дозволяє зробити його повністю автоматизованим. У таких випадках цифровізація виглядає лише як зовнішній елемент, а не як повноцінна трансформація процесів.

4. Клієнтські бар'єри: успішність фінтеху залежить не лише від банків, а й від готовності клієнтів. Рівень цифрової та фінансової

грамотності в Україні поступово зростає, але все ще залишається нерівномірним. Частина користувачів не довіряє онлайн-банкінгу або не повністю розуміє його можливості. Особливо це стосується більш складних продуктів, як-от страхування або інвестиційні сервіси.

5. Організаційні та кадрові бар'єри: навіть якщо банк має ресурси, технології та законодавчі можливості, це не гарантує успіху. Реалізація фінтех-проектів потребує фахівців з цифрових технологій, а також готовності персоналу працювати з новими процесами. Інколи працівники банку не сприймають зміни як необхідні, що уповільнює впровадження інновацій.

На окрему увагу заслуговує сучасна тенденція інтеграції фінтеху з принципами ESG (Environmental, Social, Governance — екологічне, соціальне та корпоративне управління). Останні міжнародні дослідження показують, що фінтех перестає бути лише технологічним інструментом. Він поступово інтегрується у стратегії сталого розвитку, де враховуються екологічні, соціальні та управлінські чинники. Це означає, що фінансові установи та інвестори дедалі частіше оцінюють не тільки прибутковість проєктів, а й їхній вплив на довкілля, суспільство та якість корпоративного управління. У країнах ЄС, США та Азійсько-Тихоокеанського регіону такі ESG-інструменти вже застосовуються через зелене кредитування, кліматичне страхування, аналіз екологічного сліду транзакцій та інтеграцію «зелених» даних у кредитний скоринг.

Україна поки лише наближається до цього підходу, однак впровадження фінансової та екологічної звітності згідно зі стандартами ЄС, а також створення умов для зеленого інвестування можуть стати новим напрямом розвитку фінтеху. Водночас ESG-підхід створює нові бар'єри. Адже банки потребують доступу до екологічних даних, алгоритмів оцінки ризику та регуляторної підтримки. Проте водночас це є можливістю зміцнити фінансову систему та залучити іноземний капітал на

умовах сталого розвитку, що особливо актуально у період післявоєнного відновлення.

Таким чином, фінтех може стати не лише цифровим інструментом, а й «цифровим компасом» сталого розвитку, який спрямовує капітал у соціально значущі та екологічно відповідальні проєкти. Це відкриває для України перспективу формування ESG-фінтех-екосистеми, у якій інклюзія, прозорість і стійкість стають не додатковими умовами, а ключовими критеріями зростання.

Отже, перешкоди розвитку фінтеху в Україні не можна розглядати ізольовано. Адже вони формують систему взаємозалежних чинників, які впливають на темпи цифровізації банківської сфери. З одного боку, ці бар'єри стримують впровадження інновацій, а з іншого — дозволяють чітко визначити напрями, над якими повинні працювати банки, регулятори та технічні розробники.

Пропонуємо провести SWOT-аналіз поточного стану фінтеху в українському банківському секторі. В першу чергу, це дасть змогу оцінити сильні та слабкі сторони впроваджених рішень, а також виявити можливості для подальшого розвитку та потенційні загрози (табл. 3.1).

Як видно з таблиці, фінтех-сектор України вже має позитивні передумови для розвитку, однак вони не усувають існуючих ризиків. Це означає, що розвиток фінтех потребує не лише інвестицій або технологій, а й стратегічного бачення. По-перше, до сильних сторін можна віднести активну цифровізацію банківського сектору. В Україні вже сформувався попит на онлайн-послуги, розвиваються мобільні застосунки, а держава підтримує цифрову трансформацію через перехід до міжнародних стандартів ISO 20022, запуск IPS та розвиток системи електронної ідентифікації через платформу Diia. Водночас на ринку з'являються нові гравці — зокрема необанки, що працюють повністю онлайн без фізичних

відділень. Саме такі банки стимулюють конкуренцію та підштовхують традиційні установи до модернізації.

Таблиця 3.1

SWOT-аналіз впровадження фінтеху в банківському секторі України

S — Strengths (Сильні сторони)	W — Weaknesses (Слабкі сторони)
Активна цифровізація банків та зростання ринку мобільного банкінгу	Нерівномірний рівень цифрової трансформації серед банків
Підтримка з боку держави (ISO 20022, IPS, Diia, розвиток Open Banking)	Застарілі IT-системи та фрагментарне впровадження технологій
Стабільний попит на фінтех-послуги з боку населення	Обмежені інвестиції та високі витрати на технології
Конкуренція стимулює інновації та народження нових гравців ринку	Низький рівень цифрової та фінансової грамотності частини користувачів
O — Opportunities (Можливості)	T — Threats (Загрози)
Розвиток партнерств між банками та фінтех-компаніями	Регуляторна невизначеність і повільна адаптація законодавства
Інтеграція штучного інтелекту, API-рішень та big data-аналітики	Кіберзагрози та ризики втрати даних
Поглиблення фінансової інклюзії та доступу до послуг	Економічна нестабільність і дефіцит капіталу
Вихід на міжнародні ринки та залучення інвесторів	Конкуренція з боку технологічних гігантів та challenger-банків

Джерело: створено автором

Водночас слабкі сторони вказують на те, що процес трансформації часто є фрагментарним. У багатьох банках діджиталізація обмежується лише мобільним застосунком, тоді як внутрішні процеси залишаються незмінними. Крім того, високі витрати на штучний інтелект, big data (аналітику великих даних) чи кіберзахист роблять інновації малодоступними для невеликих банків. У свою чергу нерівномірний рівень цифрової грамотності населення ускладнює розширення ринку складніших фінансових послуг, наприклад страхових чи інвестиційних.

В свою чергу, можливості фінтеху виходять далеко за межі банківських технологій. Україна має потенціал для розширення фінансової

інклюзії. Тобто забезпечення доступу до послуг для населення, що раніше не мало контакту з банківською системою. Перспективним є розвиток партнерств між банками та фінтех-компаніями. Впровадження API (інтерфейсів, що дозволяють системам «спілкуватися» між собою), а також штучного інтелекту та big data здатне прискорити обслуговування клієнтів і зробити його більш персоналізованим. Крім того, українські фінтех-продукти мають шанс вийти на міжнародний ринок.

Однак загрози демонструють, що цей розвиток не є гарантованим. Головною проблемою є регуляторна невизначеність. Нормативні акти не завжди встигають за технологічними змінами, через що інновації проходять довгі процедури погодження. Зберігаються й ризики кіберзлочинності та втрати даних, що посилює потребу у кіберзахисті. Крім того, українські банки можуть зіткнутися з конкуренцією з боку світових технологічних компаній та challenger-банків (тобто банків нового покоління, які одразу будуються на цифрових сервісах і працюють без відділень). Умови економічної нестабільності також впливають на доступ до капіталу та швидкість розвитку інновацій.

Таким чином, SWOT-аналіз демонструє, що фінтех у банківській сфері України має як виклики, так і потужний потенціал. Сильні сторони формують основу для подальшого розвитку, тоді як слабкі сторони вказують на конкретні сфери, які потребують підтримки та інвестицій. У свою чергу, виявлені можливості відображають перспективи формування цифрової фінансової екосистеми, а загрози — наголошують на важливості створення ефективної системи управління ризиками.

Іншими словами, фінтех в Україні сьогодні перебуває у стані «цифрового переходу». Мається на увазі, що створено базу для розвитку, але відсутні єдині координати руху та усталені механізми взаємодії між банками, державою і технологічними компаніями. Це не свідчить про кризу, а вказує лише на етап формування стратегії.

3.2 Стратегії та рекомендації щодо розвитку фінтеху в банківській сфері

Аналіз бар'єрів та SWOT-оцінка у попередньому підпункті кваліфікаційної роботи дають підстави стверджувати, що розвиток фінтеху в Україні має фрагментарний характер. Впровадження інновацій часто залежить від окремих ініціатив банків, міжнародних донорів або технологічних компаній, тоді як єдина державна стратегія розвитку фінтеху ще перебуває на етапі формування. У результаті відсутність координації призводить до різного рівня цифрової зрілості банків, нерівномірного доступу до фінтех-послуг серед населення, а також нерозвиненої співпраці між державою, бізнесом та освітніми інституціями.

У сьогоденних умовах фінтех доцільно розглядати не як окремий напрям діяльності, а як складову національної фінансової системи, що має впроваджуватися за принципом екосистеми. Така екосистема повинна об'єднувати банки, фінтех-компанії, державні органи, платформу Diia, освітні установи, провайдерів цифрових рішень та інфраструктуру електронних платежів. Світовий досвід показує, що саме інтегрований підхід дозволяє прискорити цифровізацію банківської сфери та забезпечити рівні умови для конкуренції й розвитку інновацій (як це відбувається у Великій Британії чи Сінгапурі).

Отже, головним завданням України на найближчі роки є формування єдиного стратегічного бачення розвитку фінтеху, що включатиме довгострокові орієнтири та узгодження пріоритетів на рівні держави, банківського сектору та інноваційних компаній. Важливо, щоб стратегія визначала не лише технологічні цілі, а й соціальну, економічну та регуляторну логіку розвитку, тобто враховувала питання безпеки даних, стійкості бізнес-моделей, розширення фінансової інклюзії, захисту прав споживачів і розвитку цифрових навичок серед населення.

Сучасні тенденції свідчать, що фінтех стає фундаментом цифрової економіки. Тому важливо не лише спиратися на світовий досвід, а й адаптувати його до національного контексту. Україна має потенціал для формування власної моделі *fintech-driven* розвитку (тобто бізнес-моделей, у яких розвиток та прибутковість базуються на цифрових фінтех-рішеннях), але це можливо лише за умови комплексного стратегічного підходу. Саме така модель дозволить перейти від несистемних рішень до створення цифрової фінансової екосистеми нового типу.

Ефективна державна політика є ключовим фактором для розвитку фінтех-середовища, особливо в країнах, що прагнуть модернізувати фінансову систему та інтегруватися у глобальний цифровий ринок. В Україні держава вже робить важливі кроки. Зокрема, перехід на стандарт ISO 20022, створення системи миттєвих платежів IPS та запуск цифрових послуг через платформу Diia. Проте ці ініціативи потребують подальшого розвитку та системної координації, щоб перейти на якісно новий рівень.

Першим важливим напрямом є створення повноцінної регуляторної «пісочниці» (*regulatory sandbox*). Це спеціальний режим, у якому фінтех-компанії та банки можуть тестувати інноваційні продукти без надмірного регуляторного тиску та ризику порушення законодавства. У Великій Британії саме завдяки такій моделі з'явилися компанії, що сьогодні є світовими лідерами ринку (наприклад, Revolut). В Україні пісочниця лише частково функціонує, і без її доопрацювання нові бізнес-моделі можуть не отримати можливості для розвитку. Тому важливо створити прозорі критерії участі та механізми взаємодії з регулятором.

Другим напрямом є адаптація законодавства до інноваційних технологій. Зокрема, потрібно врегулювати використання штучного інтелекту у кредитному скорингу, визначити стандарти кібербезпеки, унормувати обмін даними та захист приватності клієнтів. Крім того, доцільно створити стимули для банків і фінтех-компаній, що

впроваджують рішення, спрямовані на фінансову інклюзію, мікрокредитування, інклюзивні страхові продукти або ESG-фінансування. Такі стимули можуть проявлятися у вигляді податкових пільг, спрощеного ліцензування або конкурсних державних грантів.

Окрему увагу слід приділити інтеграції України у міжнародні фінтех-альянси. Участь у програмах ЄС, Світового банку, IFC чи USAID дозволить отримати доступ до фінансування, експертизи та стандартів, які вже довели свою ефективність у країнах із високим рівнем цифрової трансформації. Така інтеграція не тільки підвищить конкурентоспроможність українського фінтеху, а й сприятиме створенню репутації України як платформи для тестування digital-рішень у регіоні Східної Європи.

Таким чином, роль держави у розвитку фінтеху не зводиться до регуляторного нагляду. Навпаки — вона повинна виступати координатором, партнером та стратегічним «архітектором» змін. Саме державна політика може створити умови для інновацій, забезпечити справедливу конкуренцію, захистити споживачів і сформувати інституційне підґрунтя для цифрової фінансової екосистеми. Від того, наскільки успішною буде ця політика, залежить швидкість переходу України від окремих технологічних рішень до справжньої fintech-driven економіки.

Успішний розвиток фінтеху в Україні неможливий без активної участі банків, адже саме вони мають необхідну інфраструктуру, клієнтську базу та доступ до фінансових ресурсів. Однак цифровізація банків не може обмежуватися окремими технологічними оновленнями. Потрібна повна модернізація IT-архітектури, яка дозволить перейти від «латання» окремих систем до цілісної цифрової трансформації всіх процесів. Такий підхід не лише підвищить ефективність внутрішніх операцій, а й забезпечить прозору інтеграцію з зовнішніми платформами та фінтех-компаніями.

Важливим напрямом розвитку є перехід до моделей, що базуються на API (Application Programming Interface — інтерфейс програмування додатків). API-технологія дозволяє банкам відкривати доступ до власної інфраструктури для зовнішніх розробників та партнерів, перетворюючи банк на платформу. У цьому разі нові сервіси створюються не всередині одного банку, а через співпрацю з фінтех-компаніями. Світовий досвід демонструє, що така модель пришвидшує впровадження інновацій та створює конкурентне середовище на ринку фінансових послуг.

У цьому контексті банки повинні поступово переходити до формату bank-as-a-service (BaaS) - тобто надання частини своїх функцій у вигляді сервісів для інших компаній (наприклад, ідентифікація клієнта, платежі, кредитування або верифікація). Це дозволяє банкам диверсифікувати джерела доходів, інтегруватися у різні бізнес-середовища та формувати екосистеми, що виходять за межі класичного банківського обслуговування. Водночас партнерство з фінтех-стартапами повинно розглядатися не як загроза, а як можливість для банків оновити бізнес-моделі. Спільні пілотні проєкти, тестові середовища, обмін даними та використання API можуть створити простір для інноваційних рішень. Такий підхід уже реалізується в деяких банках України, але поки не має системного характеру.

Окреме місце займає ризик-менеджмент і кібербезпека, які повинні стати стратегічною частиною банківської цифрової політики. З поширенням онлайн-послуг зростають загрози шахрайства, витоку даних та атак на платіжну інфраструктуру. Тому банки мають інвестувати у системи виявлення аномалій, захисту від атак і моніторингу транзакцій у режимі реального часу. Сильна захисна система може стати конкурентною перевагою на ринку та фактором довіри з боку клієнтів.

Отже, стратегія для банків повинна базуватися на двох опорах: модернізації технологічної основи та зміні логіки взаємодії з партнерами.

Тільки у такому разі банки зможуть перейти від фрагментарної діджиталізації до повноцінної цифрової бізнес-моделі.

Ще один важливий учасник - фінтех-компанії бо вони є двигуном цифрових змін, однак їхній розвиток часто залежить від доступу до фінансування та можливості масштабувати свої рішення. Основним викликом є пошук ресурсів — як фінансових, так і технологічних. Для подолання цього бар'єра необхідно забезпечити ширший доступ до венчурного капіталу, міжнародних грантів, програм технічної підтримки та партнерств із банками. Це дозволить прискорити перехід від стадії ідеї до практичної реалізації продуктів.

Однак фінансування має супроводжуватися також гармонізацією стандартів обміну даними. Фінтех-компанії повинні працювати за єдиними правилами з банками та державними органами. Це стосується ідентифікації клієнтів, структури цифрових транзакцій, кібербезпеки, зберігання персональних даних та побудови API-рішень. Без цього масштабування фінтеху буде локальним і нестійким. Сучасна тенденція на міжнародному рівні — це орієнтація на ESG-продукти, тобто сервіси, що поєднують фінанси з екологічною та соціальною відповідальністю. До таких належать зелене кредитування, інклюзивні страхові продукти, схеми підтримки малого бізнесу та механізми оцінки екологічного сліду транзакцій. Такі рішення відкривають для фінтеху доступ до нових ринків, а також роблять його важливим інструментом сталого розвитку.

Поступово банки та фінтех-компанії мусять переходити від продуктового мислення до ціннісного, тобто зосереджуватися не лише на функціях, а на створенні реальної корисності для клієнта, суспільства та економіки. Такий підхід передбачає роботу з даними, аналітику потреб користувачів та побудову цифрових сервісів, що вирішують конкретні проблеми — а не просто доповнюють перелік банківських функцій.

Важливим моментом є те, що цифрова трансформація у банківській сфері неможлива без наявності фахівців, які поєднують знання з фінансів, інформаційних технологій, права, дизайну та управління ризиками. Наразі Україна стикається з проблемою кадрового голоду: банки та фінтех-компанії часто не можуть знайти спеціалістів із необхідними компетенціями. До цього додається так званий «ефект інерції», коли у великих банках інновації стримуються через небажання змінювати усталені практики роботи.

Тому першочерговим завданням є формування нової кадрової моделі. Потрібно створювати програми з підготовки спеціалістів у сферах фінтеху, аналізу даних (data science), цифрового права (digital law), кібербезпеки, UX/UI-дизайну та управління цифровими продуктами. Такі знання мають поєднувати теоретичну базу з практичними кейсами, що відповідають реальним викликам ринку.

Ефективною є співпраця між банками, університетами та державними структурами, адже вона дозволяє створювати спільні освітні програми, стажування та дослідницькі проекти. Важливу роль відіграють і публічно-приватні ініціативи, коли держава виступає партнером бізнесу у підготовці кадрів.

Водночас не слід ігнорувати потенціал онлайн-освіти. Платформи Coursera, Prometheus, Diia.Osvita та інші вже пропонують курси з фінансових технологій, управління продуктами, основ програмування та аналізу даних. Їхня популярність зростає, що свідчить про поступове формування ринку цифрових професій. Але для системного впливу потрібна координація освітніх програм з потребами ринку праці.

Таким чином, розвиток людського капіталу - це не допоміжний елемент, а стратегічний ресурс, без якого цифрова трансформація банківської сфери буде повільною та неповною.

Фінтех-технології будуть ефективними лише тоді, коли їх зрозуміє та прийме населення. В Україні існує проблема цифрового розриву: мешканці великих міст активно користуються онлайн-послугами, тоді як у сільській місцевості їх доступ і прийняття значно нижчі. ВПО, малозабезпечені люди, літні громадяни та малий бізнес нерідко залишаються поза межами цифрової економіки.

У цьому контексті важливо розвивати державні освітні програми та комунікаційні кампанії, які пояснюватимуть переваги цифрових фінансових сервісів простою мовою. Фінтех може стати інструментом соціальної інклюзії, якщо забезпечити зручний інтерфейс, адаптацію сервісів під різні вікові групи та можливість отримати допомогу у використанні сервісу.

Особливу роль у цьому відіграє платформа Diia, яка стала своєрідним «цифровим провідником» для мільйонів українців. Вона спрощує доступ до послуг, а також вчить користувача взаємодіяти з цифровими документами, платежами та сервісами. Саме завдяки такій платформі дедалі більше людей починають довіряти онлайн-банкінгу та електронній ідентифікації.

Для подальшого розвитку фінтеху необхідно не лише розширювати вибір послуг, а й спрощувати їх використання. Наприклад, зменшувати кількість кроків, автоматизувати процеси, пояснювати функції у зрозумілій формі. Концепція «фінтех для всіх» має стати реальним підходом, а не лише маркетинговим гаслом.

Отже, стратегічний розвиток фінтеху в Україні має базуватися не на окремих ініціативах, а на системній моделі, що поєднує технологічні, соціальні, освітні та регуляторні напрями. Аналіз ключових стратегій показує, що для банківського сектору найважливішим є перехід від точкової цифровізації до глибокої трансформації бізнес-моделі, яка передбачає модернізацію ІТ-архітектури, упровадження API-рішень,

розбудову партнерських екосистем і розвиток систем кіберзахисту. У свою чергу, фінтех-компанії потребують доступу до фінансування, уніфікації стандартів обміну даними, можливості масштабування своїх сервісів та орієнтації на продукти з високою соціальною та економічною цінністю.

Не менш важливим стає розвиток людського капіталу. Без нових професій, міждисциплінарної освіти та співпраці між бізнесом і університетами фінтех не зможе перейти до етапу сталого зростання. Водночас цифрова трансформація має включати не лише бізнес, а й суспільство. Підвищення цифрової та фінансової грамотності населення, спрощення інтерфейсів і доступ до сервісів через Diia та інші платформи створюють умови для справжньої фінансової інклюзії та залучення соціально вразливих груп до цифрової економіки.

Загалом можна стверджувати, що майбутнє фінтеху в Україні залежить від здатності об'єднати три елементи: технології, людей та інституційне середовище. Якщо співпраця між державою, банківським сектором, бізнесом та освітніми установами стане системною, фінтех зможе перейти від експериментального етапу до рівня національної конкурентної переваги. Таким чином, саме стратегічний підхід — а не лише технологічні рішення — стане основою інтеграції фінтеху у фінансову систему України та формування цифрової економіки нового типу.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило комплексно оцінити роль фінтех-інновацій у трансформації банківського сектору України та виявити основні тенденції його розвитку. Вибір теми був обумовлений тим, що фінтех сьогодні перестає бути лише технологічним явищем. Він поступово стає фундаментом нової економічної моделі, яка базується на цифрових даних, швидкому обміні інформацією, партнерствах і доступності фінансових послуг. Саме фінтех може стати тим інструментом, який забезпечить Україні не лише модернізацію банківської системи, але й післявоєнне економічне відновлення, наближення до стандартів ЄС та перетворення на частину глобального цифрового ринку.

У вступі було обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження. Було встановлено, що у сучасних умовах українська фінансова система стикається з необхідністю швидкої трансформації, адже клієнтська поведінка змінюється, а цифрові запити зростають. Крім того, цифровізація держави (Diia, IPS, ISO 20022) фактично задає новий стандарт роботи для банківського сектору.

У першому розділі дослідження було розглянуто теоретичні засади фінтеху. Було встановлено, що фінтех — це не лише технологія, а цілий напрям інтеграції фінансів, ІТ, маркетингу, аналітики та споживчої поведінки. Аналіз наукових джерел показав, що фінтех пройшов кілька етапів розвитку. Спочатку він сприймався як автоматизація процесів (Fintech 1.0), потім як розвиток цифрових банківських каналів (Fintech 2.0), сьогодні ж йдеться про формування екосистемної моделі (Fintech 3.0 і далі), у якій банки перестають бути єдиним центром фінансової взаємодії. Вони переходять до партнерств, обміну даними та платформної логіки роботи.

Важливим висновком першого розділу стало те, що сучасні фінансові послуги будуються не лише на математичних розрахунках, а на даних і поведінковій економіці. Клієнт очікує не просто послугу, а персоналізоване рішення. І це змушує банки змінювати модель взаємодії з користувачами. У тренді стають open banking, API, data science, штучний інтелект, цифрові канали комунікації та онлайн-скоринг. Ці технології не просто пришвидшують процеси, а змінюють логіку ринку: від вертикальної структури — до мережевої, із взаємодією різних учасників.

Другий розділ був присвячений аналізу українського ринку фінтеху та його особливостей. Було встановлено, що період 2020–2024 років став переломним. На розвиток галузі вплинули пандемія COVID-19, воєнний стан, зміна споживчої поведінки та цифровізація держави. Особливу роль відіграли державні ініціативи — ISO 20022, запуск IPS, розвиток Diia, правове регулювання Open Banking. Саме держава стала першим цифровим замовником, що створило попит на технологічні рішення у банківському секторі.

Проведений аналіз показав, що:

- частка онлайн-операцій у банків зростає;
- кількість необанків збільшується;
- фінтех-сервіси активно проникають у сфери кредитування, страхування та платежів;
- населення стає більш відкритим до цифрових послуг;
- фінансова інклюзія поступово розширюється.

Водночас другий розділ продемонстрував, що ринок залишається нерівномірним. Є банки-лідери, які модернізують IT-архітектуру, впроваджують аналітику та будують партнерські платформи. А є банки зі старою інфраструктурою, де цифровізація існує лише «на поверхні», у вигляді застосунку. Аналіз показав, що така ситуація формує темпи

розвитку всієї галузі: фінтех рується вперед, але система загалом рухається повільніше, ніж дозволяє технологічний потенціал.

Третій розділ був присвячений проблемам і стратегіям розвитку фінтеху. Було проведено аналіз бар'єрів:

- економічних (нестача фінансування, дорогі технології);
- регуляторних (складність ліцензування, відсутність норм щодо AI чи big data);
- технологічних (застарілі IT-системи);
- клієнтських (рівень цифрової грамотності, недовіра до онлайн-банкінгу);
- кадрових (нестача фахівців, «ефект інертності» у банках).

Було також показано, що сучасним драйвером може стати ESG-фінтех, тобто фінтех для сталого розвитку, екології (green finance), соціальної інклюзії (інструменти для ВПО, малого бізнесу, літніх людей), гендерної рівності та прозорого управління компаніями. Така модель вже активно розвивається у ЄС та може стати особливо актуальною для України у період післявоєнного відновлення.

Підсумком третього розділу стало формування плану з шести напрямів:

1. цифрова трансформація банків;
2. партнерства з фінтех-компаніями;
3. регуляторні зміни;
4. фінансування та інвестиції;
5. підготовка професійних кадрів;
6. підвищення цифрової грамотності населення.

На основі дослідження можна зробити головний висновок: фінтех не просто впливає на банківську систему — він змінює саму сутність фінансів. Тепер фінансові послуги — це не лише гроші. Це дані, інтерфейси, партнерства, UX, алгоритми, API, аналітика і довіра.

Україна має всі передумови, щоб не наздоганяти, а створювати нові моделі ринку, адже:

- цифровізація Держави вже відбулася (Dii — приклад світового рівня);
- клієнти готові до зміни формату взаємодії з банками;
- необанки показали, що фінансові послуги можуть існувати без відділень;
- міжнародна допомога може бути спрямована на створення фінтех-екосистеми;
- банківський сектор має достатньо потенціалу для партнерств з ІТ.

Україна сьогодні стоїть перед унікальним історичним шансом: використати фінтех як інструмент модернізації не лише банківської системи, а й всієї економіки. Якщо технології, кадри, державна політика та інфраструктура будуть поєднані, то фінтех може стати не просто сервісом, а новою національною конкурентною перевагою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Google trend (графік динаміки). URL: <https://trends.google.com/trends/explore?date=all&q=fintech&hl=en-US> (дата звернення: 12.11.2025)
2. Kim, Y., Choi, J., Park, Y. J., & Yeon, J. (2016). The Adoption of Mobile Payment Services for FinTech. *Journal of Financial Innovation*, 2(3).
3. Nakashima, T. (2018). Creating credit by making use of mobility with FinTech and IoT. Tokyo University Press, 56 p.
4. IOSCO (International Organization of Securities Commissions). (2017). Research Report on Financial Technologies (FinTech). URL: <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD554.pdf> (дата звернення: 12.11.2025)
5. Ernst & Young (2018). EY FinTech Adoption Index 2018. *Ernst & Young Global Limited*. URL: https://www.ey.com/en_gl/financial-services/global-fintech-adoption-index (дата звернення: 18.11.2025)
6. Szpringer, W. (2017). Nowe technologie a sektor finansowy: FinTech jako szansa i zagrożenie. Warszawa: Difin. 123 p.
7. Arner, D. W., Barberis, J., & Buckley, R. P. (2015). The Evolution of FinTech: A New Post-Crisis Paradigm? *University of Hong Kong Faculty of Law Research*. Paper No. 2015/047. URL: <https://doi.org/10.2139/ssrn.2676553> (дата звернення: 13.11.2025)
8. World Bank (2016). World Development Report: Digital Dividends. Washington, DC: World Bank Group. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2016> (дата звернення: 22.11.2025)
9. KPMG (2017). The Pulse of Fintech: Global Analysis of Investment in Fintech, 2017. URL: <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2017/07/pulse-of-fintech-h1-2017.html> (дата звернення: 19.11.2025)

10. Deloitte (2020). Digital Banking Maturity 2020 – Deloitte Insights. URL: <https://www.deloitte.com/content/dam/assets-zone2/cz-sk/cs/docs/industries/banking-and-capital-markets/2020-digital-banking-markets.pdf> (дата звернення: 18.11.2025)

11. Feyen E., Frost J., Gambacorta L. та ін. Fintech and the Digital Transformation of Financial Services. *BIS. Papers* No. 117. Basel: Bank for International Settlements, 2021. URL: <https://www.bis.org/publ/bppdf/bisrap117.pdf> (дата звернення: 18.11.2025)

12. World Bank, IFC. Fintech and the Future of Finance: Market and Policy Implications. Washington, 2022. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099450005162250110/pdf/P17300600228b70070914b0b5edf26e2f9f.pdf> (дата звернення: 02.11.2025)

13. Тимць М. Концептуальні підходи щодо цифрової трансформації банківської діяльності в Україні. *Економіка та суспільство*. 2024. № 3. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6169> (дата звернення: 02.11.2025)

14. Ткаченко С. Digitalization of banking management in Ukraine: challenges and prospects. *Economic Sciences for Agribusiness and Rural Economy*. 2024. № 5. URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2024/05/5.24._topic_Sergii-Tkachenko-250-258.pdf (дата звернення: 02.11.2025)

15. Юрчишин О. Analysis of digital technologies in Ukraine: problems and prospects. *CEUR Workshop Proceedings*. 2024. Vol. 3781. URL: <https://ceur-ws.org/Vol-3781/paper15.pdf> (дата звернення: 11.11.2025)

16. Національний банк України. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. Київ, 2020. URL: <https://bank.gov.ua/en/about/development-strategy/fintech2025> (дата звернення: 11.11.2025)

17. Міністерство фінансів України, НБУ та ін. Strategy of Ukrainian Financial Sector Development until 2025. Київ, 2020. URL:

https://mof.gov.ua/storage/files/Strategy_FS_2025_eng.pdf (дата звернення: 13.11.2025)

18. Йоргачова М. Фінансові технології у розвитку банківської діяльності на фінансовому ринку України. *Economic Forum*. 2025. Т. 15, № 1. С. 8–24. URL: <https://e-forum.com.ua/uk/article/download/finansovi-tekhnologiyi-u-rozvitku-bankivskoyi-diyalnosti-na-finansovomu-rinku-ukrayini> (дата звернення: 14.11.2025)

19. Digital banking in the financial services market of Ukraine. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. 2024. № 2. URL: https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/issues/2_2024/2.pdf (дата звернення: 12.11.2025)

20. The dynamics of digital banking services implementation in Ukraine: quantitative analysis based on open data from the National Bank of Ukraine and banking reports 2019–2024. 2025. URL: https://www.researchgate.net/publication/396362678_The_dynamics_of_digital_banking_services_implementation_in_Ukraine_Quantitative_analysis_based_on_open_data_from_the_National_Bank_of_Ukraine_and_banking_reports_2019-2024 (дата звернення: 15.11.2025)

21. National Bank of Ukraine. Cashless Payments Dominated Card Transactions in 2024. *News*, 03.03.2025. URL: <https://bank.gov.ua/en/news/all/bezgotivkovi-rozrahunki-u-2024-rotsi-suttyevo-perevajali-sered-operatsiy-z-platijnimi-kartkami> (дата звернення: 16.11.2025)

22. National Bank of Ukraine. Payments and Settlements (Cashless Payments, Open Banking, SupTech and RegTech implementation). Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/en/payments> (дата звернення: 17.11.2025)

23. National Bank of Ukraine. NBU Updates Research Priorities until 2025. 23.04.2025. URL: <https://bank.gov.ua/en/news/all/aktualizovano-prioriteti-doslidjen-natsionalnogo-banku> (дата звернення: 18.11.2025)

24. Федоренко Л., Сидоренко О. FinTech і BigTech як драйвери цифровізації фінансових ринків. *Modern Economics*. 2023. № 45. URL: <https://mdes.khmnu.edu.ua/index.php/mdes/article/view/145> (дата звернення: 12.11.2025)

25. Berlin Economics. Banking Sector Monitor Ukraine: Digital Transformation. 2023. URL: https://www.german-economic-team.com/wp-content/uploads/2023/09/GET_UKR_PB_04_2023.pdf (дата звернення: 19.11.2025)

26. Alharthi A., Krotov V., Bowman M. Big Data Characteristics (V's) in Industry. International Journal of Computer Applications Technology and Research. *University of West London Repository*, 2021. – URL: <https://repository.uwl.ac.uk/id/eprint/8018/7/52-Manuscript-219-3-10-20210710.pdf> (дата звернення: 12.11.2025)

27. National Bank of Ukraine (NBU) et al. Strategy of Ukrainian Financial Sector Development until 2025 (discontinued 2023). Kyiv, 2023. URL: <https://bank.gov.ua/en/about/develop-strategy/develop-strategy2023> (дата звернення: 12.11.2025)

28. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) — Draft Recommendation on the Governance of Digital Identity, 2023. URL: <https://engagement.oecd-opsi.org/system/documents/attachments/000/000/015/original/bc49ee5e70e788cac4f6b90b863739e44c8ae0d4.pdf> (дата звернення: 19.11.2025)

29. Національний банк України. «Безготівкові розрахунки у 2024 році суттєво переважали готівкові» 3 березня 2025. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bezgotivkovi-rozrahunki-u-2024-rotsi-suttyevo-perevajali-sered-operatsiy-z-platijnimi-kartkami> (дата звернення: 18.11.2025)

30. KPMG. *Pulse of Fintech H1 2025: Global Analysis of Fintech Funding*. August 2025. p. 6–10. URL:

<https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmgsites/xx/pdf/2025/08/pulse-of-fintech-h1-2025.pdf> (дата звернення: 16.11.2025)

31. Boston Consulting Group; QED Investors. *Global Fintech Report 2025: Fintech's Next Chapter – Scaled Winners and Emerging Disruptors*. – June 2025. URL: <https://web-assets.bcg.com/04/4f/160d4f9d4d7e98ab417609b553d4/globalfintechreport-june2025.pdf> (дата звернення: 16.11.2025)

32. Міністерство цифрової трансформації України. «21 млн українців користуються «Дією»»: офіц. сайт. 30.10.2024. URL: <https://diia.gov.ua/news/21-mln-ukraintsiv-korystuiutsia-diieiu> (дата звернення: 12.11.2025)

33. United Nations Development Programme (UNDP) Ukraine. «63 % of Ukrainians use state e-services, user numbers grow third year in a row (user numbers: more than 18.5 mln for the Diia app)». 25.01.2023. URL: <https://www.undp.org/ukraine/press-releases/63-ukrainians-use-state-e-services-user-numbers-grow-third-year-row-survey> (дата звернення: 12.11.2025)

34. How the War Makes Ukraine Leap Forward in Digitalization. GMF US, 01.01.2023. URL: <https://www.gmfus.org/news/how-war-makes-ukraine-leap-forward-digitalization-0> (дата звернення: 12.11.2025)

35. Кількість користувачів застосунку «Дія» перевищила 23 млн. *Interfax-Україна*, 08.10.2025. URL: <https://interfax.com.ua/news/telecom/1110804.html> (дата звернення: 12.11.2025)

36. Кількість користувачів мобільного застосунку «Дія» перевищила 21 млн осіб. *Minfin.ua*, 30.10.2024. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2024/10/30/138899305/> (дата звернення: 12.11.2025)

37. Diia. *Wikipedia*. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Diia> (дата звернення: 12.11.2025)

38. Національний банк України. Огляд банківського сектору. Серпень 2025 року. Київ: НБУ, 2025. URL:

https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2025-08.pdf?v=14 (дата звернення: 12.11.2025)

39. Національний банк України. Огляд банківського сектору. Лютий 2025 року. Київ: НБУ, 2025. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2025-02.pdf?v=14 (дата звернення: 12.11.2025)

40. Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній. Каталог фінтех-компаній України 2024: аналітичний звіт. Київ, 2024. 120 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1YCKzK8FRm7gBTsFXbyJvQCCZ8d_d0/_view (дата звернення: 12.11.2025)

41. Закон України «Про платіжні послуги» від 30.06.2021 р. № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/52656> (дата звернення: 12.11.2025)

42. Національний банк України. Безготівкові розрахунки у 2024 році суттєво переважали серед операцій з платіжними картками. 03.03.2025. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bezgotivkovi-rozrahunki-u-2024-rotsi-suttyevo-perevajali-sered-operatsiy-z-platijnimi-kartkami> (дата звернення: 12.11.2025)

43. Національний банк України. Кількість та сума безготівкових розрахунків платіжними картками у першому півріччі 2025 року зросли. 20.08.2025. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/kilkist-ta-suma-bezgotivkovih-rozrahunkiv-platijnimi-kartkami-u-pershomu-pivrichchi-2025-roku-zrosli> (дата звернення: 12.11.2025)

44. Національний банк України. Запрацювало нове покоління СЕП – на базі стандарту ISO 20022 в цілодобовому режимі. Київ: НБУ, 2023. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zapratsyuvalo-nove-pokolinnya-sep-na-bazi-standartu-iso-20022-v-tsilodobovomu-rejimi> (дата звернення: 12.11.2025)

45. Національний банк України. З 01 грудня 2024 року в Україні запрацювала нова версія СЕП з функціональністю миттєвих переказів. Київ: НБУ, 2024. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/z-01-grudnya-2024>

roku-v-ukrayini-zapratsyuvala-nova-versiya-sep-z-funktsionalnistyu-mittyevih-perekaziv (дата звернення: 12.11.2025)

46. Національний банк України. Концепція відкритого банкінгу. Київ: НБУ, 2023. 27 с. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Open_banking_conception_NBU_2023.pdf (дата звернення: 12.11.2025)

47. ПриватБанк. Офіційний сайт банку. URL: <https://privatbank.ua/about> (дата звернення: 12.11.2025)

48. Monobank. Офіційна аналітика та показники діяльності (Dashboard). URL: <https://monobank.ua/dashboard> (дата звернення: 12.11.2025)

49. Ощадбанк. Ощадбанк приєднався до механізму державної допомоги в межах програми «ЄОселя». URL: <https://www.oschadbank.ua/news/osadbank-priednavsa-do-mehanizmu-derzavnoi-dopomogi-v-mezah-programi-eosela> (дата звернення: 17.11.2025)

50. ПриватБанк. 2024 рік: нові продукти для клієнтів та рекордний податок для держави. URL: <https://privatbank.ua/news/2025/2/11/2024-rik-privatbanku-novi-produkti-dlya-kliyentiv-ta-rekordniy-podatok-dlya-derzhavi> (дата звернення: 17.11.2025)

51. Міністерство фінансів України. ПриватБанк. Фінансові показники станом на 01.01.2025 р. (офіційний звіт). URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Приват%2001_01_2025.pdf (дата звернення: 17.11.2025)

52. Міністерство фінансів України. ПриватБанк. Фінансові показники станом на 01.07.2025 р. (офіційний звіт). URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Приват%2001_07_2025.pdf (дата звернення: 02.11.2025)

53. Приват24 для бізнесу. Офіційна сторінка сервісу. URL: <https://privatbank.ua/business/pryvat24> (дата звернення: 02.11.2025)

54. Мобільний застосунок «Приват24 для бізнесу». URL: <https://privatbank.ua/apps/privat-24-business> (дата звернення: 12.11.2025)

55. QR-еквайринг для бізнесу: можливості та підключення. URL: <https://privatbank.ua/business/ekvajring-qr> (дата звернення: 12.11.2025)

56. Приймання платежів через QR-код (бізнес-клієнти). URL: <https://privatbank.ua/business/pryyom-platezhiv-po-qr> (дата звернення: 12.11.2025)

57. Платежі за QR-кодом для фізичних осіб. URL: <https://privatbank.ua/qr> (дата звернення: 12.11.2025)

58. SmartID (фізичні особи): цифровий підпис. URL: <https://privatbank.ua/smart-id> (дата звернення: 12.11.2025)

59. SmartID для бізнесу: електронна ідентифікація. URL: <https://privatbank.ua/business/smartid> (дата звернення: 22.11.2025)

60. Еквайринг та POS-термінали ПриватБанку. URL: <https://privatbank.ua/business/ekvairynh> (дата звернення: 22.11.2025)

61. Застосунок «Термінал»: приймання платежів на смартфон. URL: <https://privatbank.ua/business/terminal/android> (дата звернення: 22.11.2025)

62. Безпека та протидія шахрайству в ПриватБанку. URL: <https://privatbank.ua/safeness> (дата звернення: 12.11.2025)

63. Сервіси обліку та звітності для бізнесу в ПриватБанку. URL: <https://privatbank.ua/business/vse-servisy-ucheta-i-otchetnosti> (дата звернення: 14.11.2025)

64. Monobank. Офіційний дашборд статистики. URL: <https://monobank.ua/dashboard> (дата звернення: 14.11.2025)

65. Економічна правда. Через Monobank зібрали 100 млрд грн донатів. URL: <https://epravda.com.ua/finances/cherez-monobank-zibrali-100-milyardiv-griven-donativ-808372/> (дата звернення: 12.11.2025)

66. Monobank Business. Послуги для підприємців. URL: <https://monobank.ua/business> (дата звернення: 14.11.2025)

67. Офіційний сайт Monobank. URL: <https://monobank.ua/> (дата звернення: 12.11.2025)

68. Monobank API: документація для еквайрингу. URL: <https://monobank.ua/api-docs/acquiring> (дата звернення: 12.11.2025)

69. Monobank API: часткові платежі та інтеграції. URL: <https://monobank.ua/api-docs/chast> (дата звернення: 12.11.2025)

70. Monobank інтеграції для бізнесу (API-модулі). URL: <https://monobank.ua/plata-by-mono/integrations?categoryId=modules> (дата звернення: 12.11.2025)

71. Міністерство фінансів України. Ощадбанк. Фінансовий звіт станом на 01.01.2025. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Ощад%2001_01_2025.pdf (дата звернення: 12.11.2025)

72. Міністерство фінансів України. Ощадбанк. Фінансовий звіт станом на 01.07.2025. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Ощад%2001_07_2025.pdf (дата звернення: 12.11.2025)

73. Офіційний сайт Ощадбанку. URL: <https://www.oschadbank.ua/> (дата звернення: 12.11.2025)

74. Ощадбанк. Безконтактні платежі з Oschadbank: усе про NFC та як підключити картку. URL: <https://www.oschadbank.ua/blog/bezkontaktni-platezi-z-osadbankom-vse-pro-nfc-ta-ak-pidkluciti-do-plateziv-vasu-bankivsku-kartku> (дата звернення: 12.11.2025)

75. Ощадбанк. Еквайринг для бізнесу (МСБ). URL: <https://www.oschadbank.ua/msb/ekvajring-dla-biznesu> (дата звернення: 12.11.2025)

76. Ощадбанк. Опис дій для отримання сервісу інтернет-еквайрингу. URL: <https://www.oschadbank.ua/news/opis-dij-dla-otrimanna-servisu-internet-ekvajringu> (дата звернення: 12.11.2025)

77. Ощадбанк. Електронний підпис / SmartID. URL: <https://www.oschadbank.ua/blog/elektronnyu-pidpy> (дата звернення: 13.11.2025)

78. Ощадбанк. Платіжні сервіси для бізнесу. URL: <https://www.oschadbank.ua/msb/payment-servise> (дата звернення: 15.11.2025)

79. Ощадбанк. Приєднання до механізму державної допомоги у межах програми «ЄОселя». URL: <https://www.oschadbank.ua/news/osadbank-priednavsa-do-mehanizmu-derzavnoi-dopomogi-v-mezah-programi-eosela> (дата звернення: 12.11.2025)

80. Ощадбанк. Як отримати компенсацію за зруйноване житло (eRecovery). URL: <https://www.oschadbank.ua/blog/ak-otrimati-kompensaciju-za-zrujnovane-zitlo> (дата звернення: 11.11.2025)

81. Ощадбанк. Оформлення карток «ЄВідновлення» для виплат на відбудову житла. URL: <https://www.oschadbank.ua/news/osadbank-rozpocav-oformlenna-kartok-evidnovlenna-dla-viplat-na-vidbudovu-zitla> (дата звернення: 12.11.2025)

82. Khudolii Yu., Hlushko A., Karyi O. The impact of innovation and fintech on the banking business in Ukraine. *ScienceRise*. 2024. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/14701/1/3218-Article%20Text-8677-1-10-20240104.pdf> (дата звернення: 12.10.2025)

83. Гетьманенко О. Г., Хелюта М. М. Сучасний стан показників української банківської системи. *Економіка і суспільство*. 2024. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6116> (дата звернення: 22.11.2025)

84. Kostiuk V., Muravskyi O. Evolution of digital banking services in Ukraine: Impact on business development and financial infrastructure. *Economics and Business Management*. 2025. Т. 16, № 2. URL: <https://economicscience.com.ua/en/journals/t-16-2-2025/yevolyutsiya->

tsifrovikh-bankivskikh-poslug-v-ukrayini-vpliv-na-rozvitok-pidpriyemnitstva-ta-finansovu-infrastrukturu (дата звернення: 18.11.2025)

85. WEF Future of Global Fintech. Second Edition 2025. *World Economic Forum*, 2025. URL: https://reports.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Global_Fintech_Second_Edition_2025.pdf (дата звернення: 02.11.2025)

86. WEF The Future of Global Fintech 2024. — World Economic Forum, 2024. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Future_of_Global_Fintech_2024.pdf (дата звернення: 15.11.2025)

87. Murthy G., Faz X. Fintech and Financial Inclusion: A Funders' Guide to Greater Impact. CGAP. *World Bank*, 2021. 48 p. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099425002142233657/pdf/P16768400793ad08609b7306b1571f348ff.pdf> (дата звернення: 12.11.2025)

88. Савченко Д. Фінтех-інновації як чинник трансформації банківського сектору України (2025). Молодий вчений, 6 (137). <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2025-6-137-13>